

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

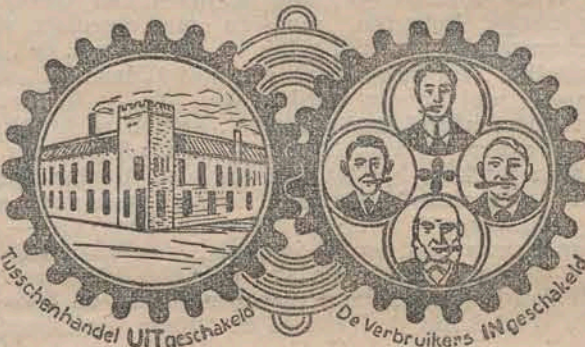
MEDEDELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeran. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Wat Indië noodig heeft. — Bond van Surinamers in Nederland. — De Indische Tentoonstelling in het Kurhaus te Scheveningen. — Ingezonden Stukken. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 24 tot 31 Mei 1922.

rijkdommen, met zijn schier onuitputtelijke bronnen van welvaart....., nu financieel uitgeput? Arm geworden?

Maar die millioenen maal millioenen dan, die de Indische bodem naar boven kan werken? Dat goud en zilver, en tin en andere metalen? Die steenkolen en petroleum? Is Indië dan niet langer het „rijke”, het onmetelijk rijke land?

Wat Ned.-Indië noodig heeft?

Geld! nietwaar? heel veel ge!...
Lezen we niet van begrotingen, die met zooveel honderdduizenden guldens zijn overschreden? Hoorren we niet van geplaatste en straks nog komende geldleeningen ten behoeve van de Indische Staatskas? Brachten de telegrammen ons geen onrustbarende cijfers van tekorten van meer dan honderd miljoen? En hoorden we persoonlijk onlangs uit den mond van niemand minder dan Minister De Graaff niet de meening en de waarschuwing tegelijk: „.....dat in 1925 de schuld van Indië een miljard zou bedragen”, wanneer men geen voorzichtige financieele politiek ging betrachten?
Wat Indië noodig heeft, is: geld! nietwaar?

Het is hier niet de plaats om uiteen te zetten hoe een land als het rijke Indië het inderdaad niet zonder geld kan stellen. Wij achten ons allerminst geeroepen het oordeel uit te spreken over de koloniaal-financieele politiek van de laatste jaren. We laten de vraag rusten: hoe Indië in zulk een financieel moeras is gekomen? We constateeren slechts — en zij, die Indië lief hebben, vragen naar mannen, die verandering en verbetering kunnen brengen; die Indië weer kunnen opheffen.

Wat verwacht men het dan van de „heuvelen en de bergen”? Zal een tweede leening, in Amerika geplaatst, uitkomst brengen? Is de vreugde over het feit, dat een Indische leening elders overvolteekend werd, in den diepsten grond niet een vreugde, die voert naar den dood? En zal de kleur van het vreemde goud niet welhaast de schittering van den smaragd doen verbleeken?

Er is een ander oordeel. Er bestaat een betere weg. Tijdens de laatste jaren van ons verblijf in Indië hebben we een ontmoeting mogen hebben met twee „wereldgrooten”, twee „kopstukken”: met den

A B M

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Dames-Mantels en Costumes

Nieuwe, elegante en chique modellen, prima kwaliteiten stoffen en onberispelijke pasvorm, 39.-, 49.-, 59.- enz. enz.

f 29.75

Costumes naar Maat f 95.-
Speciaal

Hoeden

uitgebreide collectie Parijzer creaties - alle genres - kleedzame en jeugdige modellen
Engelsche Vilttoed „The Dainty Hat” speciaal . . . 2.95

Den Haag Spuistraat 8

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 *hoek Heeregracht* - **Amsterdam**

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maai in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Titanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

BESCHIKBAAR.

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige practijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:

Lingeries - Bedlinens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen

Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

Specialiteit: Tafel-, Bed- en Huishoudlinens
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

Franschen Staatsman Clemenceau en met den Engelschen perskonink Lord Northcliffe. Beiden be reisden ze Indië. Elk voor zich heeft gesproken officieel en niet-officieel. En het waren deze twee „grootmachten“, die op de vraag wat de koloniën van een Europeeschen staat in de eerste plaats noodig hebben, niet „am hochsten Stelle“ spraken van geld. Neen, wanneer men Clemenceau en Northcliffe had verzekerd: de koloniën van een Staat in Europa hebben in de allereerste plaats hun heil en vooruitgang te zoeken in het plaatsen van buitenlandse leeningen, — wat zou de „tigger“ zijn op-gevlogen!

Wat de koloniën — en de Nederlandsche Koloniën in de eerste plaats behoeven, zoo hebben de twee vooraanstaande mannen gezegd, is: een corps van werkers, van stoere, harde werkers!

En het komt ons voor, dat het verlangen naar geld prae-domineert, waardoor de noodzakelijkheid van stoere, harde werkers gering geacht wordt.

Moge Indië, om zijnent-wille en om onzent-wille dáárvóór bewaard blijven!

Harde en stoere werkers!.....

Wij, Nederlanders; wij, bezitters van groote en machtige koloniën, moesten ons eigenlijk wèg-schamen, dat een tijd, gelijk we nu beleven, de „malaisetijd“, zal bewerkstelligen wat tijdens de „vette jaren“ niet noodig werd geacht. Nu — nu het in het Moederland gaat „nijpen“, komen er krachten, gedwongen — vrij. Thans — als zelfs stoere en harde werkers het lot van zoovelen moeten deelen en „werkeloos“ worden..... nu gaat men eens „prakkizeeren“ over de Tropen. Eerst nu — en dan helaas nog noodgedwongen! — wordt het besef levendig, dat Nederland ook nog iets meer bezit dan de strook land tusschen Dollar en Scheide. Nu eerst komt er leven in de „dorre doodsbeenderen“.....

Zou men er véél kwaad mee doen, wanneer men wenschte, dat het hier in het Moederland nog een poosje slecht blééf gaan?

Om het rijke, schatrijke Indië, aan harde, stoere werkers te helpen?

Mogen we een voorbeeld noemen?

Een schrikbarend tekort heeft er steeds geheerscht in het corps van rechterlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië; een tekort, dat ten vorigen jare was gestegen tot bijkans 42 pCt. der personeelsformatie.

Men weet, wat het zeggen wil: tekort aan ambtenaren op het terrein van de rechtspraak? O.m. dit: een groote achterstand in de behandeling van de verschillende soorten van strafzaken, met, als tweede gevolg, het feit, dat verdachte personen één, soms anderhalf jaar „preventief“ moeten zitten voor hun zaak in openbare behandeling komt. En de voorbeelden zijn te over, dat in dergelijke gevallen vrijspraak gevolgd is, zoodat de preventieve hechtenis onverdiend was doorgebracht.

Dit tekort aan rechterlijke ambtenaren nu verminderde niet, toen de Regeering een betere salarisregeling invoerde en tegelijk aan Nederlandsche juristen, die in Indië gaan werken, een premie — boven alle andere kosten als overtocht, uitrusting, enz. — uitkeerde van f 5600.— en van f 8000.—.

In dit verband vroegen wij aan „insiders“ van het Departement van Koloniën eens naar de oorzaken van die geringe belangstelling van de zijde der juristen. En we meenden toen, dat verandering alleen zou tot stand komen, indien de Regeering alsnog de traktementen der Indische juristen zou verhoogén.

Neen, zoo verzekerde een der Departementschefs ons toen. Daar zit 't m niet. Maar men voelt niets voor Indië. De jurist kan hier in Holland, hetzij door eigen praktijk of door dienstneming bij particulieren een behoorlijk bestaan vinden. Maar — voegde hij er aan toe — ik kan u de verzekering geven, dat thans de belangstelling onder de Nederlandsche rechterlijke ambtenaren en juristen be-

gint te groeien..... dank zij de malaise in het Moederland. Het aantal juristen, dat zich komt melden voor den Indischen dienst is den laatste tijd aanmerkelijk grooter geworden. De particuliere bedrijven in Nederland zoowel als in Indië kunnen blijkbaar minder ruim hun rechtskundige krachten salarieeren dan voorheen. En nu komt „belangstelling“ voor onze Overzeesche Bezittingen!.....

Stoere werkers heeft Indië noodig — en het de vraag of de Europeanen, die in den loop der tijden naar de warme gewesten zijn overgestoken en er voor korteren of langeren tijd hun bestaan vonden, dit wel steeds hebben begrepen — en begripen.

Het is ons bekend, hoe de chef van een groot particuliere inrichting te Batavia, die Europees personeel vroeg, met enkele sollicitanten om te handelen over salaris en werktijden, enz. Het eerste was in orde! Maar het viel zoo samen, dat de directie van bedoelde instelling voor een uitruime belooning ook flinke werkers verlangde. Maar dit scheen velen te paradoxaal! Toen de chef vertelde, dat 's morgens te half acht met het werk werd begonnen en dat de dag wel eens duurde tot 's avonds half zes..... waren de sollicitanten rees verdwenen voor hij had uitgesproken.

Neen, dan ga ik maar liever bij het Gouvernment werken. Daar is het om half acht beginnend, maar 's middags te twee uur is het werk voor de dag gedaan. Ik verdien dan wel honderd gulden minder, maar.....

Zie, aan zulke werkers heeft Indië géén gebrek. En we durven het voor onze rekening te nemen, wanneer we schrijven, dat Indië zijn huidigeen rooiden toestand voor een groot deel aan dergelijke gelukzoekers te danken heeft. 't Zijn „werkers“, maar zulke, die meenen na een driejarig lui leven tje in Indië, als millionaire te kunnen repatrieeren. En zóóver is het nog niet!

Toch kan, anderzijds, niet genoeg gewezen worden op de groote verantwoordelijkheid, die te allen opzichte rust op de schouders van den Nederlandschen werkgever, die heeft toe te zien, dat hij derdaad alleen bonafide krachten worden uitgezonden. Er is de laatste jaren een streven openbaar geworden om in het Moederland meerdere gevevens te verstrekken omtrent den Indischen levensstandaard, die ook daar door den oorlog een onnatuurlijke hoogte bereikt heeft. En de vraag is, of de Overheid zoowel als de particuliere werkgevers hiermede voldoende rekening hebben gehouden. Het onthouden van het allernoodigste voor levensonderhoud brengt ontstemming. Het tenslotte ook zoo: de Hollander, die zijn krachten in Indië geeft, heeft recht op..... we zouden zeggen: een behoorlijk bestaan plus de tropentoeslag. We hopen binnenkort hierop nog terug te komen. Maar de actie, die van werknemerszijde in Indië uitgaat, om hier in het Moederland een betere justieren voorlichtingsdienst in het leven te roepen, heeft in dezen wel iets te zeggen.

De Regeering — om ook nu weer bij een enkel voorbeeld te blijven — diene voor te gaan met het geven van behoorlijke salarissen, en zij doet niet steeds!

Enigen tijd terug kon men in de Hollandsche bladen de oproeping lezen voor het candidaat-zaghebberschap in Ned.-Indië, aan welke functie een voorloopig salaris verbonden is van f 125.— per maand. Dit beteekent, ronduit gezegd, voor den betrokken ambtenaar armoe tijden. Dit wordt en begrijpt men hier ook terdege. Een der sollicitanten wendde zich terzake tot het Ministerie van Koloniën om nadere gegevens omtrent de aan geboden betrekking. Hem werd toen door een der betrokken chefs o.a. de vraag gesteld:of sollicitant ook „bemiddeld“ was.

Neen, dat was niet het geval. De persoon in kwestie had een ruime, algemeene ontwikkeling.

F. C. DE BRUYN
eenigst adres voor de bekende
„Parakan Salak“ Thee,
f 1.00 per pond.
NEEMT PROEF.
Danckertstraat 43. Tel. M. 4088 en M. 4089

BREDA Bredasche Luxebroodfabriek BREDA
Telefoon No. 72 **F. 't SAS** Lange Brugstr. 10
Hofleverancier
beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle soorten
BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET,
ONTBIJTKOEK, KOEKJES, enz.
Alles eigen fabrikaat en van de beste grondstoffen vervaardigd.

**N.V. HOOGEWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL**

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2481
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusv. singel 1a, Tel. 195

genoten, bezat uitnemende getuigschriften, voelde veel voor Indië — maar geld bezat hij niet!
 Och, luidde het antwoord van den departementschef, dan moet u maar niet solliciteeren, want de eerste vier jaren is het voor u dan toch hongerslijden!.....
 Ziet ge, dat mag niet! Dat is niet het goede voorbeeld, dat immers de Overheid moet geven. Zulk een vooruitzicht, als overigens volkomen in overeenstemming met de feiten, door dien departementschef gegeven werd, moet deprimeerend werken.

Indië zal voor zijn verdere ontwikkeling het allerminst kunnen stellen zonder geld; misschien zelfs niet zonder buitenlandse leeningen!
 Maar, men verwachtte niet alleen en uitsluitend daarvan afdoende resultaten.
 Harde, stoere werkers hebben de koloniën noodig — en voor dezulken is in Indië nog immer plaats open, ondanks de „malaise“.
 Alleen: men bevordere de uitzending van bonafide krachten — en van deze raadgeving zouden wij elk woord afzonderlijk willen onderstrepen.
 Omdat, naar onze heilige overtuiging, ons rijk, schoon, heerlijk Insulinde met geld alléén niet gebaat is!

JOH. LANGHOUT.

specialiteit in het Parlement in eene voor die Kolonie streelende daad heeft omgezet door de bedoelde candidaatstelling van een van Suriname's zonen;

dat hieruit valt te constateeren eene ontstane politieke belangstelling voor het Suriname-probleem, welke belangstelling dringend noodig is voor het bevorderen van het economisch herstel van dat Gewest;

dat die uiting van belangstelling juist in dezen tijd van algemeene malaise in die kolonie, nu meer dan ooit behoefte bestaat aan belangstelling van de zijde van het Moederland tegenover de tot dusver vrij algemeen geheerscht hebbende onverschilligheid hier te lande in het lot van die kolonie, ongetwijfeld leiden zal den band met het Moederland sterker te maken;

overwegende, dat de Vrijheidsbond voor dit nieuwe baanbreken voor de behartiging van de belangen van Suriname hulde en waardeering verdient;

overwegende, dat dit streven behoort te worden gesteund en ook door den Bond van Surinamers in Nederland kan worden gesteund, omdat het naar de opvatting van onzen Bond niet in de voornaamste plaats gaat om eene bepaalde partij-politiek, maar daarmede hoofdzakelijk de behartiging van het algemeen koloniaal belang van Suriname beoogd wordt;

Besluit:

a. door alle gepaste middelen de actie van den Vrijheidsbond krachtig te steunen, ten einde te bevorderen, dat de heer A. S. J. Fernandes voornoemd bij de stemming een zetel in de Tweede Kamer verkrijgt;

b. deze motie ter kennis van den Vrijheidsbond en van de afdeling 's-Gravenhage van dien Bond afzonderlijk te brengen, ten bewijze van de hulde en waardeering van den Bond van Surinamers in Nederland;

c. deze motie in de pers bekend te maken; en gaat over tot de orde van den dag.

Amsterdam, 19 Mei 1922.

Het Bestuur van den Bond van Surinamers in Nederland,

J. J. GEMMEL, Voorzitter.
 J. EINAAR, 1e Secretaris.

De Indische Tentoonstelling

in het Kurhaus te Scheveningen.

Deze poging, door „Bocatan“ gedaan, om de belangstelling voor Oost- en West-Indië in het algemeen en voor de kunstnijverheid en de huisvlijt in het bijzonder, onder het groote publiek in Nederland te verlevendigen, ligt sinds Zondagavond al weer in het verleden. Liever dan ons eigen oordeel, geven wij hier het een en ander weer uit de verslagen der Haagsche bladen. Het Vaderland schrijft o.m.:

„Laat ons, als we onze indrukken gaan verzamelen, beginnen met te constateeren, dat de tentoonstelling alleszins geslaagd mag heeten. Zij geeft den indruk, dat zij niet alleen een volledig beeld levert van wat de kunstzinnige en fijngevoelige Indiërs vervaardigen, maar ook, dat bij de inrichting vrouwen van goeden smaak hebben samengewerkt om alles zoo harmonisch mogelijk te rangschikken, o.a. bij de zeer mooie afdeling sarongs, slendangs en kains, ook omdat men kostbare en zeldzame doeken heeft aangewend voor decoratie van den stand en voor een achtergrond, die den beschouwer wel moet vervullen met eerbiedige bewondering voor den fijnen zin voor kleur en lijn, die hier wordt aan den dag gelegd.“

De aangrenzende afdeling heeft fraai gesneden en gekleurde wajangpoppen, kleeden uit Soemba, weefsels met goud van Bali en van Sumatra. Heerlijke oude doeken en fijn kantwerk is hier te bewonderen, alsmede kunstig houtsnijwerk. Verder

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN“

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

SPECIALE AFDELING
**HUWELIJS
 UITZETTEN
 INDIESE UIT-
 RUSTINGEN**

VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT

GERZON
DEN HAAG

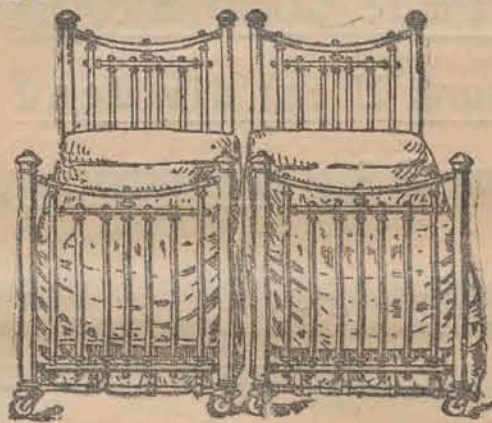
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsesstraat.

TELEFOON H. 2120

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8 1/2—12 1/2 en van 2—6 uur.

BESCHIKBAAR.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Adverteeren doet verkoopen.

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
 SPONSEN ZAKKEN
 BADMUTSEN

Zuid-Hollandsche Brood- en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16-22.

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 %o gewaarborgd.**

**Grand Vins
Vieux Bordeaux
(Mise du Château)**

JOS. BROUWERS

Wijnhandel - Engros en Detail

Kantoor: Noordeinde 202

DEN HAAG TEL. H. 4013

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE
N. DE PARMENTIER

Spreekuren
van 12-2 uur

BEZUIDENHOUT II DEN HAAG

Adverteeren doet verkoopen.

Perfect Boston, Fox-trot en One-step of Tango voor f 30.-
in zes privé-lessen, bij Bé W. Meulman (v.d. Haagen's Dans-Instituut)
Willemsstraat 20-22 - 's-Gravenhage - Tel. N. 3068
*Modernste stijl en variaties door hem uit Londen en Parijs medegebracht. Vraag
inlichtingen bij het gegoede Haagsche publiek.*

gaande dwingt een groote verscheidenheid koperwerk van Djogja en Padang eerbied af.

In een zijzaal exposeert de Moluksche Handelsvennootschap rubber, rotting, gom, koffie, coprah, nootmuscaat, ebbenhout en nog eenige andere producten, die zij uit Indië verzendt.

In deze zaal wordt een deel van de ruimte in beslag genomen door een verzameling uit de Gajolanden, die de officier van gezondheid, dr. G. F. van Laaren, gedurende zijn 2½-jarig verblijf aldaar met zeer veel piëteit heeft bijeengebracht.

Teruggaande in de groote zaal vinden we een zeer interessante afdeling, waarin, voor wie het nog niet weten, duidelijk wordt uiteengezet, welk een belangrijke en nuttige instelling de Koloniale School voor Vrouwen en Meisjes is.

Zuster Hellemans toont hier, wat de school op het gebied van kraam- en kinderverzorging, tropische hygiëne, ziekenverpleging en -voeding, Indisch koken en huishoudkunde leert. Voorts hoe de toekomstige huisvrouw in de binnenlanden zich met behulp van een huisapotheek en na den cursus in verbandleer, bij allerlei voorkomende ongesteldheden kan helpen, hoe men er leert eigen huishoudgoed te vervaardigen en nog veel meer andere dingen.

Aan den anderen kant der zaal is de West-Indische afdeling, in het midden waarvan het model is aangebracht van een gezicht op Willemstad, dat de heeren Poutsma en Van der Lugt Melsert hebben vervaardigd op verzoek van oud-gouverneur G. J. Staal, die lid was van de Nederlandsche commissie voor de internationale tentoonstelling te San Francisco.

Eenige Nederlandsche uitgevers hebben hier boekwerken geëxposeerd, die betrekking hebben op onze West, o.a. de firma's Van Looy, Nijhoff, Brill, De Bussy (die den historischen atlas zond) en Ellerman Harms, die een aantal West-Indische kalenders heeft afgestaan. Stoomvaartmaatschappijen zonden afbeeldingen van hunne booten en een fraai model van een stoomschip. Ook ziet men hier monsters van de Surinaamsche harde houtsoorten en foto's van Paramaribo, en het fort Zeelandia, dat dateert van 1667, na de eerste vestiging.

Het departement van koloniën exposeert de vitrine, die op de Jaarbeurs te Utrecht is geweest en waarin een volledige collectie van Surinaamsche producten is bijeengebracht.

De damesvereniging Huisarbeid te Paramaribo heeft allerlei fraaie dameshandwerken ingestuurd, waarvan H. M. de Koningin-Moeder een aankocht. Dit werk is mooi, met veel smaak en zorgvuldigheid vervaardigd.

In de West-Indische afdeling is nog zeer bezienswaardig het model van een open hut, zooals er langs de Marowijne nog zeer veel worden bewoond door de „Kribische" Indianen.

Ook verdient de aandacht een kunstig besneden tafel, met een laag stoeltje, zooals de boschnegers gebruiken. Staaltjes van hun arbeid — vlechtwerk van de mannen en aardewerk van de vrouwen — toonen, dat dit natuurvolk een aangeboren goeden smaak en kunstzin bezit.

De Surinaamsche vrouwen in hun allermekwaardigst kostuum vormen een groote aantrekkelijkheid van deze afdeling. Ze zijn bescheiden in hun optreden en wat hun beschaving betreft — daar kan een groot deel van ons volk nog een lesje aan nemen!

De Koningin-Moeder, Prins Hendrik en hertog Adolf Friedrich van Mecklenburg hebben de Indische tentoonstelling te Scheveningen bezocht en H.M. de Koningin liet verscheidene inkoop doen."

Elders lezen wij:
„Wat we gedacht hebben van de tentoonstelling wordt bewaarheid. Ze is een groot succes. Het is in de ruime zaal van het Kurhaus, die zich zoo uitnemend leent voor een expositie van niet te grooten omvang, buitengewoon gezellig. We zagen gisteren-

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Kofferfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA

DEN HAAG

SOERABAJA

Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

avond verschillende bezoekers, die er Donderdag ook waren en die er zich blijkbaar zóo thuis gevoelen, dat ze zeker vandaag en morgen ook zullen niet van het aardige geroezemoes, van dans en muziek.

Vrijdagavond zijn de bezoekers onthaald op een Indische kunst. Leerlingen van den heer B. Sternfeld hebben Javaansche dansen vertoond, met begeleiding van de gamelang, waarvoor de heer Scheutler de instrumenten heeft afgestaan. Indische studenten in nationaal costuum hebben deze bespeeld. Mejuffrouw M. van Bemmelen, leerlinge van Raden Mas Soerjowinoto, heeft daarna een soldans gegeven.

Zaterdag werd door een aantal Indologen Kronjongmuziek gegeven. Ook bespeelde de heer Laibhas de sasandoe van Timor, met begeleiding van de heeren Raden Mas Katamsi en van Olden, op een zeer terlijke wijze.

H.(enri) B(orel) schrijft onder den titel: „Dansmetamorfoze".

Zondagavond heb ik in 't Kurhaus iets buitengewoons gezien, dat ik niet mogelijk had geacht: een Javaanschen dans en een Balischen offerdans door niet-Javaansche, niet-Balische meisjes. De eerste door een Hollandsche, mej. van Bemmelen, de tweede door een Poolsche, mej. Kitty Lawatos. Nu het lieverige, bonbonnerige gedoe van eenige juffertjes, o.a. om een bloemenkorf, leeg, onrhythmisch en stijlloos (o! zoo schattig, snoezig, enz.!) kwamen opeens een wondere verschijning: „Ce fut comme une apparition", zooals Flaubert schreef in *l'Education Sentimentale*. Hier was — eindelijk dan! — de quasi-mondainerige Kurzaal-drukte — op één de Schoonheid, het Rhythme, de Stijl. Ik had die Kelonodans al zoo vaak van Jodjana gezien, maar telkens houdt hij mij bevangen. Wie deze van de Goden geïnspireerde schoonheid heeft ondergaan, voelt de onnoembaar ordinaire moderne society-danssen als een beleediging, bijna als ontucht. Ik meende in allen ernst hier een Javaansche voor mij te zien; het ietwat zenuwachtige alléén en iets te vlugge schreef ik toe aan gejaagdheid, omdat de gamelan ontbrak en er enkel een piano was met een rythme regelende trom. Maar overigens was het prachtig en geheel in het karakter van den Javaanschen dans ingeleefd. Ik had nooit kunnen dromen dat zoiets mogelijk was, want het geldt hier niet enkel dansbeweging, maar Javaansche sentiment en gevoel voor Javaansche stijlgeving. Nu dezen schoonen dans kwam een tweede wonder, een Balische offerdans, door een zestienjarig Poolsch meisje ingestudeerd onder leiding eener Indische dame, die in Bali de dansen heeft bestudeerd. En wederom was dit een openbaring van ongedroomde mogelijkheden. Het gold een offerdans van een vrouw, die één voor één al haar kostbaarheden aan de Goden offert en ten slotte het schoonste offer brengt, door zich de kris te steken in het hart. En deze tragedie werd afgespeeld met een, zoo waar, echt Balisch rythme, in een, zoo waar, echt Balischen stijl, met een expressieonistisch vermoeden een passie van overgave, een opgaan in het uit te beelden gebeuren, als van een volleerde tragédienne, die ook geschoolde danseres zou zijn. Het was wonderbaarlijk, deze metamorfoze van Poolsche in Balische.

Nu zou men denken: de menschen zijn stil geworden van deze twee schoone dansen, want ze hebben in zich de magie gevoeld van het Rhythme van den Stijl..... Niets van dit alles. Kort daarop waggelde, sjokte, lamlendigde een menigte bereyden zeehonden en kangeroes en nijlpaarden en pelikanen imiteerende menschen met slappe schouders en dóórknikkende knieën door de Kurzaal, niet be-seffend, hoe ver deze half kluchtige, half ordinaire maar nooit stijlvolle waggels-waggels van den heiligen Dans zijn.....

In de Hofstad schrijft d(e) B(oe)r o.m.: „Gelukkig is in dezelfde spanne tijds, waarin in

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162^a.

TEL. 4782.

DEN HAAG.

het Oosten de cultuur van den goeden smaak werd verwaarloosd, de belangstelling in het de wereld beheerschende Westen groter geworden en de leidendes figuren op kunstgebied doen alles om een absolute inzinking te voorkomen. Dat hiermee niet alleen een aesthetisch maar ook een oeconomisch belang gediend wordt, behoeven wij niet te betoogen. In alle nijverheden in het Westen wordt het artistieke element steeds meer gecultiveerd, omdat het de aantrekkelijkheid ervan zoozeer verhoogt. Hier nu dreigen die artistieke elementen, van zoo veel belang voor een toekomstige productie, te loor gaan. Dat hier eene reine koloniale cultuur, wanneer niet tijdig wordt ingegrepen, een niet te herstellen schade zal worden toegebracht, spreekt haast van zelf. Zelfs wanneer de machine zich dat terrein zou veroveren, dan nog bleef de kennis der handgrepen van onberekenbaar belang. En daarom moeten wij allen „Boeatan” steunen in haar edelmoedigen en zoo zij en wij het niet afkunnen, dan is hier afdoende Regeeringssteun dringend geboden. De schitterende cultuur van nijverheid, dans, muziek en anderszins moet niet alleen worden begrepen als een koloniaal, maar ook als een nationaal belang, van beteekenis voor onze cultureele positie in de wereld. Zoo zij 't.”

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie-Commissie van het Kol. Weekblad, Orgaan van „Oost en West”, Heerengracht 7, Den Haag.

Mag ik U als lid Uwer vereniging, naar aanleiding van het bericht in Uw blad van 18 dezer, onder het hoofd „Woonverblijf voor hen, die naar Nederland vertrekken”, bevestigend verzoeken de plaatsaanduiding te willen doen wijzen, daar, zooals het er nu staat, aanleiding zou kunnen geven voor een vergeefschen tocht. Het plaatsje Soesterberg ligt aan de tramlijn van de Soester Stoomtram, is van uit Amersfoort te bereiken met de tram, maar daar liggen bedoelde woningen niet, en zou men ze, om ze te bereiken, zooals mij overkwam, een uur moeten loopen. De woningen liggen op ongeveer 10 minuten van de halte Soesterberg van de Nederlandsche Spoorwegen; men doet het beste, aan dit stationnetje uit te stappen. In de hoop U bedoeld berichtje zult willen doen rectificeren, ten gerieve van de verlofgangers, teekent hoogachtend

W. JANS.

Inderdaad is de kortste route per trein Utrecht-Soesterberg.

Personoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Landvoogd en de residenten.

De heer Zentgraaff geeft in de *N. Soer. Crt.* — van 31 Maart, 1 en 3 April — uitvoerig weer wat de residenten op de conferentie van 20 Februari De Landvoogd hadden mede te deelen. De „mannen der practijk” wezen op meerdere gevallen, waarbij bezuiniging mogelijk was. O.a. waarschuwde de resident van Soerabaja tegen de misbruiken bij aanschaffing van materialen bij den leverancier der B.O.W., goedgevoerd door de schuld van de residenten, die den betrokkenen de z.g. retourbonnen bieden. Een door den tijd gekijkt misverstand! De resident der Preanger Regentschappen wees o.m. op de zeer hoge kosten der rijsthoeve op de Tjibeavlake, waartegenover niet op evenredig nut valt te wijzen; hij achtte het wenschelijk, dat de landbouwvoorlichtingsdienst weer onder toezicht van het B. B. kwam, ook in het belang eener betere samenwerking. Uit den aard der zaak was het moeilijk om speciale middelen aan te wijzen. Onze belastingsoverheid valt niet veel meer te doen. De resident van Cheribon sprak zeer verstandige woorden, toen hij

aanbeval om de Inlandsche bevolking wat te laten betalen voor het vele, dat het Gouvernement voor haar doet, waarbij in de eerste plaats moet worden gedacht aan onderwijs en irrigatie. In Cheribon zal nu voor het dessaonderwijs per maand f 1000 door de bevolking worden opgebracht.

Indertijd is door den Volksraad een voorstel tot verhooging van den zoutprijns verworpen. Resident Eijken wees er terecht op, dat het gaat om nationalistische tendenzen en, dat de Inlandsche leden in den Volksraad alleen om politieke redenen tegenstemden. De resident van Djokja zeide, dat verhooging van den zoutprijns tot groote ontstemming zou kunnen leiden; ook de res. van Soerabaja wees op de politieke bezwaren en zou er alleen toe willen overgaan, als men onmogelijk anders kan.

Men vergeet, zegt de heer Zentgraaff o.m., dat de inkomsten der bevolking allerwege zijn gestegen, ook door de waardevermindering van het geld, terwijl de Inlander den Lande voor het zout nog hetzelfde bedrag betaalt. Voor zijn padi, zijn groenten, vruchten, zijn arbeid, de talrijke huishoudelijke artikelen, welke hij maakt of levert..... voor alles krijgt de Inlander veel meer geld in handen dan voorheen. En hijzelf, als hij iets moet koopen, betaalt voor alles óók meer. Alleen aan het Gouvernement betaalt hij nog vrijwel hetzelfde, zoodat, terwijl de lasten voor alle andere bevolkingsgroepen zijn verzwaaard, de Inlander thans in verhouding minder aan den Lande offert dan voorheen.

Bij de bespreking van het tekort aan arbeidskrachten, dat tijdelijk in de res. Batavia alle groote werkgevers treft, zeide resident Hunger o.a.: De arbeider is duurder geworden, omdat de Javaan eigenlijk te weinig belasting betaalt. De Inlander werkt liever niet bij een Europeeschen werkgever. Hij (de systeem- en ordelooze arbeider) voelt niets voor de voortdurende controle, welke in het Westersch bedrijf wordt uitgeoefend; veelal is de aard van het werk niet naar zijn smaak. Volgens den resident van Djokja, kregen de fabrieken in de steden en de bedrijven aldaar, ook die van het Gouvernement, in de laatste jaren niet steeds voldoende werkvolk, als gevolg van de hoogere loonen. Dat de Inlander liever voor lager loon bij een Inlandschen-, dan bij een Europeeschen werkgever werkt, ligt niet aan den Europeeschen werkgever, doch aan het volkskarakter. Hoe minder werk, hoe liever. Bij zijn landgenooten is zijn arbeid niet zoo streng onderworpen aan regelmaat en controle als bij den Europeeschen werkgever. In den plant- en oogsttijd der padi kent de Javaan minder nooddrift dan anders en voelt dus minder voor het werken bij den Europeaan. Speciaal voor den arbeid bij de suikercultuur voelt de Inlander weinig, omdat de bewerking van den grond zwaar is, die grond bovendien zoo lang wordt aangehouden, en ook, omdat de volksleiders hem afgunstig maken op de groote winsten der industrie, als contrast met de h.i. lage loonen. Als gevolg van het karakter van den Inlander hebben de beste ondernemingen dikwijls meer moeite om aan arbeiders te komen dan de minder goed beheerde ondernemingen. De onwil om op bepaalde ondernemingen te werken is niet altijd een gevolg van lage loonen.

De Inlander heeft zekere minimale behoeften aan gereed geld, — aldus de wnd. res. van Pekalongan; hij voldoet daaraan door eenigen arbeid, doch slechts tot die behoefte is bevredigd; dan staakt hij het werken tot het ongelukkige moment, dat hij weer eenig geld dringend noodig heeft. Vermeerdering van arbeidsprestatie wordt gewoonlijk niet verkregen door vermeerdering van betaling; integendeel, bij loonsopvoering boven een bepaalde lijn wordt de prestatie zelfs minder. Derhalve is verbetering van den bestaanden toestand niet een kwestie van loonstandaard, noch iets, dat door minimum-loonen kan worden verkregen, doch slechts te verkrijgen door verbetering van sociale omstandigheden, hygiëne, enz. Hierdoor zal het mogelijk zijn het individu te verbeteren, zoowel physiek als psychisch. Ook de heer Cohen, res. van Soerabaja,

HESSSELS & MAK'S

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON

Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: 100 Gerinckem
Heemskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vinchmarkt
Tel. H. 3493. Internat. Tel. 369. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

Champagne Charles Rivart

Maison Fondée 1850
Rheims

JOS. BROUWERS
Wijnhandel - Engros en Détail
Kantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG Tel. H. 4013

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect
ED. CUYPERS
HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukwerk ook eerste klas Kunstdruk kunnen vervaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 139
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het NIEUWSTE op het gebied van DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. Krul

Salon de Rafraichissements 185

NOORDEINDE 44 DEN HAAG

E. ARNOUITS
tegenover
DE BONNETERIE

Regenjassen
Sport-Costuums
Heeren-
Mode-artikelen

Pension „EVENAAR“
Riouwstraat 54-56, bij de Boschjes
TELEFOON H. 4361 'S-GRAVENHAGE

Eerste klas Inrichting
Goede referentiën van Indische Familïen
Dependance te Apeldoorn, bij Bosch en Park. Tel. 714

BESCHIKBAAR.

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek“
Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers
heeft „Boschhek“ **Luxe Auto's**
disponibel.

Adverteeren doet verkoopen.

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
Uitsluitend Indische Tafel.
Directeur: J. VAN GEEMERT.

wees er op, dat tusschen loon en arbeid in Indië geen verband bestaat. Verhooging van loonen had nagenoeg geen meerder aanbod van arbeidskrachten tengevolge; bij lagere loonen wordt minder geklaagd over tekort aan arbeiders dan tijdens hogere loonen het geval was. Hooge loonen kunnen de arbeidsprestatie doen verminderen!

De regeling der loonen, vervuld door de resident, heeft een politiek ondergrond. De volksleiders ageeren dan ook alleen tegen den Europeeschen werkgever en niet tegen den inlandischen. Maar men denkt, dat de Europeesche werkgever beschikt over onuitputtelijke sommen geld en men schijnt niet te denken, dat hij ook verlies kan lijden. In Europa gaat het om een klassenverschil; in Indië om een rassenverschil. De res. van Pasoeroean zegt, dat het meestal de politiek is, welke de arbeidsconflicten in het leven roept. Het zijn „machtsvraagstukken“ en de leiders ageeren inderdaad tegen het Gezag. Dus is het arbeidersvraagstuk geen economisch vraagstuk, doch draagt het een politiek karakter, wat noodig maakt, dat het bestuur zich er mee bemoeit. De res. van Semarang wijst nog nader op de communistische campagne, welke tegen de Europeesche bedrijven wordt gevoerd.

In Indië vindt men, volgens den res. der Preanger, geen stand van arbeiders. Het grootste deel van het volk, dat op de ondernemingen werkt, bestaat uit zwervelingen, die dan eens hier, morgen weer daar zitten. De Inlander — aldus de res. van Soerabaja — is geen arbeider in den zin, welke de Europeaan aan dit woord hecht. Hij wisselt voortdurend van beroep, houdt zich niet aan één vak.

Over de vraag, of het bestuur zich heeft te mengen in arbeidsconflicten, en op welke basis dit eventueel behoort te geschieden, waren de meeningen verdeeld. Tevens, hoe de verhouding moet zijn met het kantoor van arbeid. Vrijwel alle residenten zijn tegen de rechtstreeksche bemoeienis van het arbeidskantoor met conflicten. Bij de beoordeling van arbeidskwesities moet men, volgens den res. van Pasoeroean, niet kijken door een Europeeschen bril, zooals het kantoor van arbeid doet. De heer Cohen, van Soerabaja, waarschuwt, om ook wat betreft de bestuursinmenging, niet teveel naar Europa te zien; de Inlander is geen „werkman“ in de betekenis, welke wij daaraan hechten. De res. van Madioen uit woorden van protest tegen eene bewering in het rapport der arbeidscommissie, als zoude bestuursinmenging een „noodzakelijk kwaad“ zijn. De res. van Djokja wil, dat het bestuur zoo weinig mogelijk ingrijpe, opdat de band tusschen werkgevers en werknemers niet nog meer worde verslapt. Hij wil alleen bestuursinmenging, als deze door beide partijen wordt gevraagd en als het openbaar belang en de handhaving van rust en orde het wenschelijk maken. Ten slotte gaf de res. van Soerabaja een goed woord: Het B. B. heeft nog het vertrouwen van beide partijen; het heeft nog invloed en een bemiddelend optreden ligt dus op zijn weg. Het medio Februari te Tangoelangan voorgevallene toont aan, hoeveel moeilijkheden door vlug optreden kunnen worden voorkomen. Bij de vorming der a.s. bestuursambtenaren moeten deze reeds worden vertrouwd gemaakt met dit deel der hen later wachtende taak. De Gouverneur-Generaal antwoordde, dat hij het volkomen daarmee eens is.

Korte mededeelingen.

Onder de batikhandelaren en de briljantehandelaren van Passar Gedé te Djokja dreigt misère te komen, daar de prijzen van batiks en briljanten bijna met 50 pCt. zijn gedaald.

De behandeling der bekende Sragensche zaak zal eerst na de Poesa plaats hebben. Het zal, volgens de N. Soer. Crt., alleen gaan tegen de deelname aan misdadige vereenigingen, roofpartijen, enz. Maar uit de tenlasteleggingen zal niets blijken van den politiek ondergrond dezer gerucht makende zaak, welke aan die der afd. B in de Preanger deed denken.

De heer Ed. v. G. is in de N. Soer. Crt. van 1

Grand Hotel Restaurant „ALLARD“
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

Alle kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.

Huis van den 1sten Rang

Grand Hotel Restaurant
in
„Central“
In alle kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie

April niet tevreden over de Voorlichting omtrent Indische zaken in Nederland. In Indië kunnen er nog rustig op slapen. Economisch moge de stand niet al te gunstig zijn, politieke gevaren dreigen gelukkig nog niet en ze zullen ook dreigen, zoolang het Gezag berust in handen van mannen, die zich niet laten leiden door overdreven ethischen, doch die integendeel beseffen, dat die, losgelaten, ten prooi zou vallen aan avonturiers en dergelijk slag van volk. Wie zet dit in de Nederlandsche Pers eens op zakelijke wijze uiteen. Waar zoovelen aan het woord zijn, mogen ook de „reactionairen“ zich eens wat meer gaan roeren. — Aldus de hoofdredacteur aan het slot van zijn betoog.

Het Soer. Hbl. van 29 Maart, 3e bl., geeft een tusschenop de Lezing van ir. Th. Vreede voor de Levensche Indologenvereeniging over het onderwerp „Indië autonoom of onafhankelijk“ en zegt o.a.: Zoolang men in Holland de zaken voorgesteld krijgt op een wijze, alsof in Indië Westersche toestanden bestaan, die een Westersche staatsinrichting wettigen, licht men den onwetenden Hollandster verkeerd voor, helpt den waan versterken, dat het in Indië barbaarsch toegaat en bewijst nòch Nederland nòch Indië een dienst. Integendeel!

In het Soer. Hbl. van 1 April, 2e bl., wordt onder het hoofd „Onafhankelijkheidsgedachten“ het comitè Nieuw-Indië besproken.

Naar aanleiding van een verschil van meening tusschen dr. Angent en de leiding der N. I. P. schrijft het Soer. Hbl. van 3 April o.m.: Wij zetten ons tegen destructies, tegen politieke en nationalistische prikkellektuur, tegen „den geest der verderf“, kortom, tegen de uiterst tendentieuze voorlichting, waaraan de Expres zich schuldig maakt en welke wij de laatste maanden meermalen belichtten. Douwes Dekker is een slachtoffer van zijn temperament. En de grootste vijand van zijn idealen is D. D. zelf, omdat hij geen staatsman, geen tacticus, geen zelfbeheerschte is. Het is zijn passie, zijn niet-kunnen wachten, zijn eigen onbescheidenheid, die ons in volle naaktheid doet zien. D. D. van 1922 hebben doen zien. Het verheugt ons waar te nemen, dat de geest van D. D. niet is de geest der N. I. Partij.

Naar aanleiding van een vergiftigingszaak van een Europeaan schrijft de Java-Bode van 31 Maart o.a.: Zoolang er in Indië nog geen verbot bestaat voor den verkoop van „warangan“ (arsenicum) op de passer of in de waroeng, waar men voor 2½ cent zooveel kan koopen om een geheel gezin om te brengen, zoolang kunnen de arsenicum-vergiftigingen de meest gewenschte middelen zijn om wraak te nemen. De vermenging met nagel- of bamboevijlsel is een middel om de vergiftige werking te door te doen gaan, ook al wordt het slachtoffer tijdig door een „Westersch“ dokter behandeld. Welke functies dergelijke vijtsels eigenlijk kunnen verrichten, zullen de doktoren hebben uit te vinden.

Dr. R. Friederichs te Rostock is naar Ned.-Indië vertrokken om een onderzoek in te stellen naar de bestrijding van den zoogenaamden koffiebouterkever, die de koffiecultuur schade toebrengt.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Een en ander over de bestaande verhouding tusschen Chinezen en Inlanders in Ned.-Indië.

Een tot de Inlandsche Volksgroep behoorende Jong-Sumatraan, die vele jaren op Sumatra verblijft hield en thans op Java woonachtig is, schrijft in de „Perniagaan“ van Februari 1922, dat men bij het beschouwen van de verhoudingen tusschen Chinezen en Inlanders op de eilanden Sumatra en Java, tot de slotsom moet komen, dat de Chinese op Java voor het meerendeel Chinees blijft, terwijl de Chinese op Sumatra meer opgaat in de Inlandsche bevolking.

Daarmede wil niet gezegd zijn, dat de Chinese op Sumatra zich schaamt Chinees te zijn of er naar streeft Inlander te worden, want het groot aantal

Lunchroom - Thee-Concert
„DE OUDE VETTE HEN“
DEN HAAG bij het Stadhuis

Tel. 1187
Marrix **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,

Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.

— Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen. —

bestaande Chinesche Vereenigingen op Sumatra, die den vooruitgang van den Chineschen stam ten doel hebben, zoude het tegendeel kunnen bewijzen, doch de Chinees op Sumatra beschouwt het als plicht om zooveel mogelijk tegemoet te komen aan hetgeen de Inlander noodig heeft en sluit zich dien-tengevolge meer bij dezen aan dan de Chinees op Java bij den Javaan.

Het verklaart tevens het feit, dat de Chinees op Sumatra zich mengt in de Inlandsche Beweging, die op dat eiland gaande is en waarop prijs wordt gesteld, omdat men het karakter hoog stelt van den Chinees, die niet naar gezag streeft, zooals bij de leiding van andere volksgroepen zoo dikwijls valt waar te nemen, en omdat hij over het algemeen evenwichtig is aangelegd.

Hij verlangt alleen een rustig bestaan, geen rol te spelen in de politiek en stuurt er steeds op aan zulke schikkingen met den Inlander te treffen, dat dezen geen geweld wordt aangedaan.

In de vakvereenigingen op Sumatra ziet men dan ook Chinezen en Inlanders samengaan, ingeval tot staking wordt besloten, terwijl de Chinees weigert onderkruipersdiensten te verrichten, als hij bemerkt, dat hij den Inlander daardoor schade zal toebrengen.

Het bewijs daarvan kan men vinden tijdens de jongste staking bij de Deli Spoorweg Maatschappij te Medan, die, zooals bekend, behalve met eenige Chinesche monteurs en machinisten in de werkplaatsen, alleen met Inlanders werkt.

Die staking was dan ook eene zuivere staking van Inlandsche werklieden, n.l. van de wegarbeiders, die ontevreden waren, omdat hun geen hooger loon werd toegekend, terwijl andere arbeiders, als de wisselwachters en verder personeel, wel verhooging van bezoldiging hadden ontvangen en tevreden waren gesteld.

De aanwezige Chinezen, hoewel zeer goed bezoldigd, verklaarden zich solidair met de inlandsche stakers en legden het werk neer, waarvan men eene openlijke verklaring gaf aan den Administrateur der Deli-Spoorweg Maatschappij.

Ook op andere wijzen bestaat er samenwerking tusschen Chinezen en Inlanders op Sumatra, hetgeen men kan waarnemen bij het beheeren van bepaalde fondsen, liefdadigheidsvoorstellingen, kronkijng concourzen en tooneelvoorstellingen.

De schrijver persoonlijk speelde bijv. destijds op het tooneel als Wedono met een Chinees als wijkmeester en een Chinees als Majoor-Chinees.

In de Pers, zegt de schrijver, twijfel men wel eens aan die samenwerking tusschen Chinees en Inlander, doch zij vergist zich.

Groote geschillen of tegenstellingen van belangen zijn er niet.

Het dagblad de „Perobahan” te Padang en de „Andalas” te Medan behandelen zoowel de Inlandsche als Chinesche belangen, terwijl de Inlandsche en Chinesche Journalisten Bond op laatstgemelde plaats zoowel uit Chinezen als uit Inlanders bestaat.

Die Bond werd in het midden van het jaar 1919 opgericht.

De president behoort tot de Inlandsche volksgroep en de vice-president tot de Chinesche, terwijl de verdere leden gelijkelijk zijn verdeeld.

Een dergelijke bond bestaat, voor zoover bekend, op Java niet.

Ook in den handel ziet men eene belangrijke samenwerking.

Een ijsfabriek, 3 bioscopen, een zeepfabriek, de drukkerij van de firma Lia Tak Hong en Co. te Siboga, worden door Chinezen en Inlanders gezamenlijk geëxploiteerd, zoodat men op grond daarvan wel mag zeggen, dat de Chinees voor een groot deel samengaat met het Inlandsch element.

Het stamland vergeten doet de Chinees van Sumatra evenwel niet. Onder Nederlandsche vlag willen beide volksgroepen op ernstige wijze samenwerken.

Op Java bestaat die samenwerking niet op dezelfde schaal als op Sumatra. Zelfs kan men daar

eene zekere vijandschap tusschen beide groepen constateeren.

De Afdeeling B van de Sarikat Islam Vereeniging toch, had o.m. ook het doel om de Chinezen te vernietigen en in de bekende zaak van Koedoes was de verhouding tusschen beide groepen ook niet in den haak.

De schrijver wil echter geen afgedane gebeurtenissen meer ophalen en deze liever laten rusten, in de hoop dat de toekomst geluk möge aanbren- gen. Zijns inziens zal Java geen voorspoed kunnen genieten zolang er scheiding bestaat tusschen Chinezen en Javanen; zelfs is een stakende actie op groote schaal van Javaansche arbeidskrachten ondenkbaar zonder medewerking van den Chineschen vriend.

Vervanging van de stakende inlandsche werkrachten door Chinesche, zou elke stakingsactie vernietigen, doch niet omgekeerd, hetgeen er op wijst, dat er geen sterke band tusschen beide volksgroepen op Java bestaat.

De politiek van de leiders der Inlandsche Beweging op Java volgende, doet het den schrijver vreemd aan te zien, dat die leiders aan eene aansluiting bij de Westersche Sociaal-Democratische Arbeiderspartij en de Ned.-Indische Partij de voorkeur geven boven eene aaneensluiting bij de Chinezen.

Toch moeten zij de vriendschap van dezen hooger stellen.

Zij is practisch ook van meer belang, omdat, als het eenmaal in Ned.-Indië tot zelfbestuur komt, men geen streven naar gezag of inmenging in bestuursaangelegenheden van de zijde der Chinezen heeft te verwachten.

Deze zijn tevreden als men hun de vrijheid laat en hun handel beschermt.

Volgens schrijvers meening bestaat er geen enkele aanleiding, dat in Ned.-Indië twee volksgroepen gescheiden van elkander leven.

Aaneengesloten zouden zij een groot geheel kunnen vormen, dat toekomst heeft; eene gedachte, welke hij aan de leiders der Inlandsche Beweging ter ernstige overweging aanbeveelt.

Het maken van propaganda voor het denkbeeld op groote schaal, zal bij de groote menigte de overtuiging vestigen, dat de Inlanders en Chinezen in Ned.-Indië als kameraden in Azië naast elkander staan.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chinezen en de Gemeenteraad in Ned.-Indië.

De heer Phoa Tjoen Hoat werd door den Politiek-Economischen Bond en het Indo-Europeesch Verbond candidaat gesteld en daarna gekozen tot lid in den Gemeenteraad te Bandoeng, ter vervanging van den heer The Goan Lioe, eene gebeurtenis, welke aan den persoon, die zich teekende „Ch.”, aanleiding heeft gegeven tot eenige beschouwingen in de „Warna Warta”, welke hem, Phoa Tjoen Hoat, nopen in de „Perniagaan” van 10 Januari 1922 zijn standpunt voor de lezers uiteen te zetten.

Als antwoord op de in die beschouwingen gestelde vraag, zegt de heer Phoa Tjoen Hoat, dat als hij als lid van den Gemeenteraad te Bandoeng nuttig kan zijn in het belang van de Chinesche gemeente aldaar, hij niet inzielt waarom hij die aangeboden functie niet zou aanvaarden.

Het is, zijns inziens, alleen maar de vraag, op welke wijze hij blijk van zijn kunnen kan geven in het belang der Gemeente.

Hij brengt daarbij in herinnering het destijds bestaande conflict tusschen den Gemeenteraad en de Chinesche gemeente te Semarang, waarin hij als lid van dien Raad gemengd is geweest en welk geschil was ontstaan naar aanleiding van het opbreken van tal van Chinesche graven, ten behoeve van de uitbreiding der stad, zonder dat de Chinesche Gemeente terzake was gehoord.

De voorlichting van de bekende Sinologen, de heeren Mouw, Bazel en anderen, moest daarbij

Tel. Interc. H 447.

Hotel de Bellevue

Bezuidenhout 15
's-GRAVENHAGE

Maison van Wijk

Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Diners en Soupers.

135 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Zorg dat Uw zaak in alle opzichten een goeden indruk maakt

Zij maakt geen goeden indruk met slecht of 2de klas drukwerk.
Eerste klas drukwerk tegen concurrerenden prijs levert U

DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 DEN HAAG Tel. H. 474

Vraagt Prijscouranten

Beste en meeste aanbevelen voor de warme landen

Bourgogne Mousseux

Specialiteit hierin:

JOS. BROUWERS

Wijnhandel

Kantoor: Noordeinde 202

DEN HAAG TEL. H. 4013

In iedere hoeveelheid verkrijgbaar.

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.

Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL

Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden, Rustige ligging.

LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

UITZENDING Hollandsche en Indische Diners

Hollandsche Diners van f 1.75, f 2.50, f 3.50, f 4.50
Soep, Croquetten, Aardappelen, Vleesch en Pudding
Indische Diners met rijst vanaf f 2.50
Diners van zeven gerechten f 2.50
Kip met acht gerechten f 3.50
Kip met negen gerechten f 4.50

Aanbevelend, **N. OESIN**
BEIJERSTRAAT 38 TELEFOON M. 5173

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
 waarvan geplaatst en
 volgestort f 47.000.000.—
 Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
 Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
 'S-GRAVENHAGE,
 Lange Vijverberg 13.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
 belast zich met alle Bankzaken, alsmede
 met aan- en verkoop van Effecten.
 Neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

BESCHIKBAAR.

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
 Statutaire Reserve 18.979.250.—
 Buitengewone Reserve 22.660.000.—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten.
 Incasseeringen en Financieringen.
 Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
 Reiscredietbrieven.
 Deposito's.
 Rekeningen-Courant.
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
 BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
 EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
 DORP, LISSE, PURMEREND
 IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

worden ingeroepen, ten einde den Raad op de hoogte te brengen van de grafgebruiken in China, terwijl de bijstand van Indische Advocaten werd gevraagd en de heer Kan zijne stem moest laten hooren in den Volksraad.

Voorts moesten telegrafische verzoeken worden gezonden aan den Landvoogd, den Procureur-Generaal en tal van andere autoriteiten.

Die actie heeft kunnen aantonen, hoe paraat de Chineesche Gemeenteraadsleden steeds moeten zijn, wanneer zij den Gemeenteraad willen behoeven voor het begaan van vergissingen en fouten en voor zich persoonlijk verwijten van de Chineesche Gemeente willen ontgaan.

Het opbreken der graven was geschied doordien het toenmalige welbekende Chineesche Raadslid slechts ja en amen zeide op hetgeen de Raad geliefde voor te brengen, met het gevolg, dat hij het vertrouwen van de Chineesche Gemeente verloor en zijne plaats voor een ander moest ruimen.

Destijds was het voor de Chineesche Gemeenteraadsleden van Semarang hard werken, doch die arbeid werd geschraagd door den ernstigen steun van de Chineesche Gemeente, die zich belangrijke geldelijke opofferingen getroostte.

Zoo betaalde o.m. de heer Liem Mo Lien f 3000 aan Mr. Dirkzwager, nadat te voren, ook door anderen, reeds belangrijke sommen waren besteed, in het belang van het behoud der graven, ook van hen, die niet tot de familieleden behoorden.

Het loon ten deze was ten slotte dat de Gemeenteraad bij officieel schrijven aan den Voorzitter der Handelsvereniging(?) den heer The Tjoen Hwaij, zijne verontschuldiging aanbod en de toezegging deed de schade te zullen vergoeden, de graven wederom in den vroegeren toestand te zullen herstellen en een terrein beschikbaar te zullen stellen voor eene begraafplaats, dat voor dat doel geheel ter beschikking zou staan van de Chineesche Gemeente.

Deze heeft met die beschikking genoegen genomen, doch wenschte de aangeboden geldelijke schadevergoeding niet te aanvaarden.

Wel verlangde zij, dat de schuldigen ten deze zouden worden gestraft, n.l. zij, die last tot de opbrekking der graven hadden gegeven en dat de straf-rechter eene beschikking zoude nemen.

Door op zulk eene wijze op te treden, geven de Chineesche Gemeenteraadsleden het bewijs, dat hunne functie en positie geen sinecure behoeft te zijn.

Toen de heer Phoa Tjoen Hoat nog lid van den Gemeenteraad te Semarang was, heeft het onderwerp der bezoldiging van de Chineesche Gemeenteraadsleden herhaaldelijk een punt van bespreking uitgemaakt.

Hij zelf was werkzaam in de Handelsvereniging, had een schrijver in dienst enz. en behartigde van daar uit de belangen van de Chineesche Gemeente, doch met het denkbeeld van toekenning eener bezoldiging ging hij niet accoord, omdat de leden dan hunne zelfstandigheid inboeten ofwel hunne onafhankelijkheid prijs geven.

Toen de geschiedenis der Chineesche graven te Semarang was afgelopen, achtte de heer Phoa Tjoen Hoat zijne aanwezigheid in den Semarang-schen Gemeenteraad niet meer noodzakelijk en gaf hij zijne functie gaarne over aan een ander, die het beter zou kunnen doen dan hij.

Dientengevolge nam hij zijn ontslag uit dien Raad, waarin thans vele bekwame personen zitting nemen.

Een komplot van Baccaratspelers.

In de „Perniagaan" van 10 Januari 1922 is een bericht overgenomen uit de „Djawa Tengah", waarbij de aandacht wordt gevestigd op een te Batavia bestaand komplot van baccaratspelers, dat gevaarlijk moet worden geacht voor de samenleving van de stad en omstreken.

De leiding is in handen van een Indo-Europeaan, die afkomstig zou zijn van Pasoeroean en die het vertrouwen zou hebben weten te winnen van eenige vermogende Chineezers in de kampong Melajoe, die

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makasar,
 Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.—

Reserven f 47.750.000.—

ORANJEBANK

Noordeinde 39 DEN HAAG Telef. H. 340

Handelscredieten, Rekening-Courant
 Deposito's, Incasso's

Spaarbankboekjes rentende 4 pC

hem in zijn werk behulpzaam zijn.

De Indo-Europeaan treedt daarbij op als houder en de Chineezers fungeeren als spelers de kaarten, welke van bepaalde, hun bekende teekens, zijn voorzien.

Het publiek is daarvan natuurlijk het slachtoffer, trekt zich terug, zoodra het bemerkt, dat oplichterij heeft plaats gehad, doch telkens men nieuwe individuen optreden, die zich schamen willen laten scheren.

Dat het bestaande kwaad van geen geringe teekenis is, moge hieruit blijken, dat één der neesche inwoners van Depok 30 à 40 duizend den verloop en dientengevolge zijne eigendommen van de hand moest zetten.

Van één der Chineezers van Pedamaran verdwenen f 18000 in den zak van den leider van spelhuis.

Een Arabier van Kampong Melajoe verloor f 10000 met het spel en de heer A Lie Tjoet f 7000.

Deze laatste was nog wel één der helpende meesters, doch hij werd niettemin zelf een slachtoffer van zijne kameraden, omdat hij van hun list en lagen niet goed op de hoogte was.

Hoevele slachtoffers dit complot reeds heeft gemaakt, weet de rapporteur niet, doch hij wilschuwt bij voorbaat hen, bij wien misschien de mocht opkomen om ook eens een kans te wagen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Het Indische volksinkomen.

In No. 19 van „In- en Uitvoer" wijdde de hr. J. H. van der Meer een kritische beschouwing aan het proefschrift van Dr. Huender, voor zoover dit handelt over het Indische volksinkomen in het algemeen. In het jongste Nr. van dit weekblad geeft de schr. een vervolg, waarin de Hr. Huender's gegevens over de Westersche suikercultuur om handen worden genomen. Dr. H.'s proefschrift bevat dat over een geheele paragraaf, een overvloed van wetenschappelijke gegevens, dat voor de kennis van dezen hoeksteen der welvaart van beteekenis kan worden geacht. „Maar" aldus de criticus — „hoe wordt, door dezen nevel van gegevens gezien, het beeld van de industrie verdoezeld, en wromen, verdraaid! Was niet, in denzelfden kritischen geest, die den schrijver blijkt te bezielden, een scherper, in ter schets van de beteekenis der suikercultuur te geven. Een discussie over de methode, die de promovendus zijn onderzoek volgde en die zoo vaag en vaal, verbrokkeld en onvolledig, de suikerindustrie als middel van bestaans voor de bevolking aan ons openbaart, zal hier niet worden aangespannen. Maar wel mag worden vastgesteld, dat breed inzicht in de verhoudingen uit die bladen sprekt. Op de analytische en synthetische gaven van den schrijver schijnt almeê in zoo hooge mate een beroep worden gedaan over het napluisen van zaken, die op economische reliefskaart nauwelijks een merkbaar vertooning vertoonen, dat de toppen zijn aandacht ontsnapten. De graad van volledigheid in kort bestek is inderdaad mees, maar om een populaire uitdrukking te gebruiken door de boomen ziet Dr. Huender het bosch niet.

We kunnen den hr. Ritman overigens in zijn uitvoerig betoog niet volgen, doch zullen slechts een tweetal van beelden aanhalen, welke het geheel typeren. In Madras waar Dr. Huender voor 1919 het laagste bedrag aan loon vond (f 0.25), wordt thans, volgens den hr. R., 117 gemiddeld per dag aan de vaste werklieden en gemiddeld cent aan de campagne-werkers betaald of gemiddeld 78 cent tezamen genomen. Voor Soerabaja noemt dr. H. f 0.47 hetzelfde jaar; de hr. R. zegt daarentegen f 1.26 per vast-werkman en f 0.64 per campagne-arbeider, of gemiddeld f 0.80.

De hr. R. besluit: „En des te scherper treft in het licht van deze cijfers de smadelijke uitspraak, dat het „zoude suikerkapitaal" de bevolking zou uitbuiten en uitnemen. een uitspraak, die Dr. Huender stellig niet in zijn rekening neemt, maar die politieke elementen in Indische samenleving gretig uit zijn gegevens zullen putten."

De Indische Mercurius.

Inhoud van No. 21. De rechtspraak in belastingzaken door H. J. Vooren. — Oogstcijfers van Cuba, door Dr. H. Prinsen Geerligts. — Warmte-isolatie op suikerfabrieken door W. J. Penard. — Engelsche handelsbelangen in Nederlandsch-Indië. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige regelde rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Instituut geeft literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en -plagen en over bodemvraagstukken.

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging VISSER & Co.,

's-GRAVENHAGE - Thomsonlaan 31

Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931

Postcheque- en Gironummer 47262.

Verricht alle Bankzaken.

ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
 HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

De spoorweg op Celebes.

Naar de Ind. Merc. verneemt, zal het eerste baanvak van den spoorweg in Zuid-Celebes tusschen Makassar en Takar, waarvoor per s.s. „Ombilin” het rollend materiaal is verzonden, in de eerste helft van Mei voor het verkeer worden opgesteld.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

No. 43. Herinneringen uit mijn plantersloopbaan (vervolg). — Theeplanters weest op uw hoedel door Insider (artikel, naar aanleiding van klachten over de kwaliteit der Java-thee op de buitenlandsche markt). — Theegeschiedenis. — De theemarkt en de Colonial Preference Act. — Kromme wortels en hun zijwortels, door W. D. — Hybridenteent, door D. J. Dibbetz. — Koffie. De boek-clausule in de verkoopcontracten. — De koffie-belasting. — Kina-cultuur, door Dr. H. L. H. Zakrceki. — Voedsel- en arbeidsvoorziening der Oostkust van Sumatra, door H. J. Grijzen (overgenomen uit het Kol. Tijdschr.). — Rentabiliteit der pluimveeteelt (vervolg). — Een kleine studie over 't zaaien van groentezaden.

Een sandelhoutolie-fabriek op Timor.

Het Alg. Landb. weekbl. (No. 43) schrijft: Op de laatst gehouden Bestuursconferentie te Batavia werd o.m. ter sprake gebracht of er geen mogelijkheid zou bestaan de olie uit de op de Kleine Soenda-eilanden aanwezige groote voorraden sandelhout zelf ter plaatse te bereiden, daar thans het sandelhout naar Europa vervoerd wordt, welk vervoer door het groote volume te kostbaar wordt om winstgevend te zijn, terwijl in Europa de achttovindige waarde aan olie uit dat hout kan worden bereid.

Deze kwestie schijnt de aandacht van Regeering en bestuursambtenaren sterk getrokken te hebben, met het gevolg, dat de hr. Plomp te Kediri uitgenoodigd werd ter conferentie te Batavia te komen om diens opinie ter zake te vernemen. De heer Plomp was destijds bedrijfsleider op de Insulindefabriek Sentono te Kediri; door zijn jarenlange praktijk in verschillende oliefabrieken, zowel in Europa als hier te lande, is hij zeker de aangewezen persoon om ter zake van advies te dienen.

De hr. Plomp nam de zaak in studie en het resultaat is, dat hij veel heil in de onderneming ziet. Aangezien het officieele rapport nog niet ingediend werd, mogen wij hierop niet vooruitloopen door getallen op te geven, doch aangenomen mag worden, dat de fabriek in ongeveer vijf jaar vrij kan zijn en dan nog een zoet winstje zal afleveren. De bedoeling der Regeering schijnt te zijn de oprichtings- en exploitatiekosten geheel te bestrijden uit de landkassen.

Het groote voordeel van een eigen fabriek is, dat niet alleen de hooge transportkosten achterwege blijven, maar dat ook niets van de grondstof verloren behoeft te gaan, wat wel het geval is bij een verzending naar Europa.

Verder schijnen er plannen te bestaan op dezelfde wijze een nageloliefabriek op te richten en een fabriek om de diverse oliën en vetten uit de muskaatnoot te bereiden.

Rechtspositie der Locale Ambtenaren.

Mededeeling No. 46 van „Locale Belangen” bevat den tekst van het ontwerp eener verordening op de rechtspositie van ambtenaren, dat door den Burgemeester van Batavia aan den Gemeenteraad voorloopig ter kennismaking is aangeboden. De hr. D. van der Zee (gemeente-secretaris) is aan de samenstelling van tekst, met toelichting, niet vreemd, wat uit een Inleiding en Naschrift blijkt. De bedoeling is, dat dit ontwerp onder oogen kome van alle locale raden, opdat bij eene generale herziening der bestaande ambtenaren-verordening zooveel mogelijk van denzelfden gedachten gang worde uitgegaan.

De Indische Post.

In het Nr. van 22 April schrijft de hr. V. I. van de Wall, ambtenaar bij den Oudheidkundigen Dienst, een artikel naar aanleiding van een in het Nr. van 8 April opgenomen beschouwing van „Bandanees”, getiteld „Een pleidooi voor Banda en Nederlands verwaarloosde monumenten”. De schr., die zoo volkomen tot oordeelen ten deze bevoegd is (onlangs verscheen van zijn hand een rapport over de monumenten van Nederlandschen oorsprong in de Molukken), heeft verschillende bedenkingen tegen het stuk van „Bandanees”; hij besluit:

Propaganda voor het onderhoud der verwaarloosde Nederland. oudheden in de Molukken valt zeer toe te juichen, maar dan zonder kleineering van moeitvolle pogingen om daartoe te geraken, als gevolg van geringe kennis van zaken. Het huidige Gouvernement heeft getoond het niet bij klagen en jammeren te laten, heeft zich toch ondanks de moeilijke tijden het kostbare onderzoek getroost als voorbereidende maatregel. Na het verschijnen van het desbetreffend rapport heeft Z.Exc. de Gouverneur-Generaal, getroffen door den bestaanden toestand, de bestuurschouffden der Molukken doen aanzeggen, dat op het onderhoud der Nederl. oudheden aldaar zeer veel prijs wordt gesteld. De bezuiniging en de malaise op velerlei gebied toch zijn fac-

toren, waarmede rekening dient te worden gehouden, eveneens met het feit, dat de Monumentenwet nog niet is afgekondigd.

Hetzelfde Nr. van de Indische Post brengt nog een bijdrage „De legende van den Goenoeng Wajang” (in den Preanger) en het vervolg van C. Deen's studie over de wajang, het Javaasche schimmenspel.

De Mijningenieur.

In de Mijningenieur van April j.l., het orgaan van de Vereeniging van ingenieurs bij 's lands diensten, staat in de agenda vermeld, dat op de algemeene vergadering, welke op een nader te bepalen datum in het laatst van de maand Mei zal worden gehouden, onder meer de volgende motie zal worden besproken:

De vergadering der Vereeniging van Ingenieurs bij 's Lands mijndiensten, bijeen op den ... Mei 1922.

Van meening zijnde, dat de tegenwoordige organisatie en werkwijze van de takken van Dienst, welke bemoeienis hebben met Mijnbouwzaken en aanverwante onderwerpen, niet voldoen aan de eischen, welke daaraan in 's Lands belang dienen te worden gesteld.

Gezien het feit, dat van voortgang der voorgenomen reorganisatieplannen weinig blijkt, besluit uit haar midden een commissie te benoemen, welke tot taak zal hebben:

1e. het verzamelen van zooveel mogelijk gegevens betreffende de minder doeltreffende organisatie en werkwijze bij die takken van Dienst;

2e. voorstellen uit te werken tot verbetering daarvan; besluit te zijner tijd het oordeel der Vereeniging omtrent deze voorstellen in te winnen en hare opinie der Regeering kenbaar te maken;

gaat over tot de orde van den dag.

Hierna volgen de onderteekening en een memorie van toelichting, welke hier niet kan worden overgenomen.

Van den overigen inhoud van dit Nr. noemen we: Ter herinnering aan Dr. ir. Walter Dieckmann, geboren te Hamburg 8 Juli 1882, gestorven te Martapoera 11 Maart 1922. — Over de constructie en den achteruitgang van putten, door Dr. ir. J. Versluys. — De publicaties van het Mijnzeven (vervolg), door ir. W. J. Twiss.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 8. Huisvesting in Indië, door N. (vervolg). — De koloniale tentoonstelling te Marseille, door O. G. Thoden van Velzen (vervolg). — Tochten door de Soendalanden, door M. Lindenhorn (vervolg). — Op weg naar de tropen (vervolg), door J. Croiset van Uchelen.

De Rubbercrisis.

Over dit onderwerp eene beschouwing van Mr. H. 's Jacob in het jongste Nr. van Economisch-Statistische Berichten. Schr. acht het een feit, dat de rubbercultuur met de tegenwoordige prijzen onbestaanbaar is en slechts de keus heeft tusschen zelfmoord of stopzetting van het bedrijf; van eene beperking van den aanplant verwacht hij niet zooveel verbetering in den prijs als de voorstanders van dat reddingsmiddel er in zien.

Ten slotte zegt Mr. 's J.: De oplossing van de rubbercrisis mag m.i. in de tegenwoordige tijden niet verwacht worden van wat vroeger, onder andere omstandigheden, beschouwd werd als normale werking op de prijsbeweging. In den chaos, die er op handelsgebied heerscht, is men slechts zeker van de vogels, die men in de hand heeft, en mag men geen vertrouwen stellen op vogels in de lucht. De rubberproducenten zullen eerst dan van hun doel zeker zijn, wanneer zij zich organiseren in een eenheid, die de beschikking over hun product verkrijgt en de prijzen stelt. Natuurlijk zal hierbij overleg met de groote verbruikers niet gemist kunnen worden.

De Vrijheid.

In het 24 Mei-Nr. publiceert de hr. J. H. Ritman het eerste gedeelte eener critische beschouwing over den financieelen toestand van Ned.-Indië. — Verder bevat dit Nr. eene bespreking van J. E. Stokvis' geschrift, Van wingewest naar zelfbestuur.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

April 1922. Rubber als ondernemingsproduct, als stapel-artikel en als grondstof voor de industrie. Voordracht, door Dr. O. de Vries. — Eenige proeven met Boehring's coagulatie-middel, door ir. W. Spoon. — Latex en rubber van individueele boomen. III. Hoeveel verschillen de eigenschappen van den rubber bij verschillende boomen onderling; zijn zij bij een boom constant? door Dr. O. de Vries. — De oorzaak van Rustiness.

Sluyters' Monthly. (Maandschrift in de Eng. taal).

De hr. A. M. W. van Renesse schrijft in het Mei-Nr. een artikel over de handelsbetekenis van Semarang. — Over het dagelijksch leven te Batavia in het midden van de 18e eeuw, eene bijdrage van V. I. van de Wall. — Pr. P. Vertenten vertelt een legende der Kaja-Kaja over den cocos-

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DR. LEEUW W. RIJCKEN GEN. 211

Verkrijgbaar in iedere hoeveelheid

Prima Ports, Cherry, Malaga en Vermouth

JOS. BROUWERS

Wijnhandel

Kantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG TEL. H. 4013

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleyst. 63.
ROTTERDAM, J. F. FERWERDA, Calandstr. 24a.
ARNHEM, G. J. HOESINK, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten.

Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Hadi Poestaka

Boekhandel en Uitgevers-Maatschappij
PRINSESTRAAT 47 DEN HAAG

Bij ons in voorraad:
37 gekleurde Wayangfiguren

in portefeuille (DARAH BHARATA, een verzameling van —, voorstellende hoofdpersonen uit de Wayang-Poerwa, geteekend door R. Soelardi onder leiding van Zijn Hoogh. Prins Prangwadono, Mangkoe Nagoro VII, met toelichting in Hollandsch en Javaansch).

PRIJS per stel f 5.50.

Deze uitgave dient om kringen, die tot nu toe vreemd stonden voor het Wayangspel, doch wel belangstelling hebben, eenigszins te oriënteren. Dit werk komt de leemte aanvullen in de kennis, vooral van het Europ. publiek, omtrent de unieke Wayangkunst der Javanen.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”

Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuijftstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188

Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HADI- POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
Prinsestraat 47 - Den Haag
Telef. H. 475.

Hoofdepôt van de uitgaven van het
„Java-Instituut” en van „De Commissie voor
de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in
Oostersche Werken.

VERSCHENEN:

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties.

Prijs: f 3.20.

Alleen gebonden verkrijgbaar,
bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op syste-
matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
inleidt.

Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van
Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Bekso-Wiromo”, waar-
door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
schen dans.

PAS VERSCHENEN:

Levensschets van Dr. Wahidin Soedirohoesodo

door S. SURYANINGRAT.

Prijs: f 0.40.

De Serie

Levensschetsen van vooraanstaande Indonesiërs

bedoelt op beknopte en populaire wijze de jongere
Indonesiërs en ook het Hollandsche volk bekend te
maken met het leven en werken der Indonesische
voormannen.

Over de „Levensschets van Pangéran Noto Dirodjo”
door S. Suryaningrat schreef *De Haagsche Post*:

„... Deze levensschets van een der meest uit-
nemende Indische edellieden is door den heer Surya-
ningrat geschreven met een voorbeeldige voornaamheid.
Liefde, eerbied en wijsheid voelt men achter de zinnen,
maar zij zijn door een natuurlijken eenvoud zoo be-
toemd, dat alle rhetorische verheerlijking is vermeden.
En zelfs als men hier en daar merkt, dat het vuur
onder de asch smeult, wanneer aan den edelen Indonesiër
door den Nederlandschen ambtenaar onrecht is aan-
gedaan, weet de biograaf een toch zoo begrijpelijk fel
woord in te houden.

Over de „Levensschets van Mas Atmodirono” door
R. van Sandick schreef *De Hollandsche Revue*:

„... Opgenomen in de serie „Levensschetsen van
vooraanstaande Indonesiërs”, moet men ook dit boekje
een groote betekenis geven, omdat door zijn verschijning
de Westerling, die nog zoo zonderling over Indië en
zijn bewoners denken kan, kennis kan maken met een
der uitnemende mannen van de inheemsche maatschappij”.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

Hofveranciers.

□ □ DROGERIEN □ □ □ □ CHEMICALIËN □ □ □ □
□ □ DEPOT DER MEEST BEKEND EINNEN. □ □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SPECIALITEITEN □ □

palm. — De hr. S. Leefmans behandelt de paradijsvogel-
jacht in Zuid Nieuw-Guinea. — Verder o.m. schitterende
platen met korte onderschriften.

Zendingsperiodieken.

De Macedoniër. Mei 1922. Reorganisatie van de
Opleidingschool te Djokjakarta, door D. Bakker. — De
Zending op Soemba van 1904—1920 (vervolg), door D. Wie-
lenga. Midden-Java ten Zuiden. Zendingsgeschiedenis
(vervolg), door D. Pol. — Ds. C. de Bruijn. April 1892—1922
(30 jaren Zendingarbeid op het eiland Soemba), door D.
K. Wielenga.

De Opwekker. Mrt.—April 1922. Zendingprincipes,
door R. Allen (vervolg). — Wat kan de zending van de
Niassische opwekking leeren? door E. Fries. — Kerkstich-
ting, door K. van Dijk. — Wat we tegenkwamen, door v. B.
— (Mohamedaanse kerkvoogden. — Antieke Chinezen. —
Chineesch porselein in Indië. — G. A. Wilken's land-
volkenkunde. — De Islam en het rassenprobleem).

De Banier. 21 April 1922. Een stem uit de Inlandsche
Christenwereld, door H. Djajasoebrata (slot).

De Java-Post. 28 April 1922. In memoriam, Pastoor
Jacobus Mertens S. J., door S. — Echtscheiding bij de Da-
jaks, door P. Jucundus.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

Prof. J. F. Niermeijer schrijft in het Nr. van 15 Mei eene
verhandeling „De tegenstelling in bevolkingsdichtheid tus-
schen Java en de Buitengewesten.” De schr. opent hierbij
bepaald nieuwe gezichtspunten, daar hij het vraagstuk —
de dichtheid van Java en enkele oostelijke eilanden,
in tegenstelling tot de overige eilanden, die over het al-
gemeen zeer schaarsch zijn bevolkt — van den geographi-
schen kant en onder het licht der historie beziet. Aldus ver-
deelt hij het onderwerp in 4 paragrafen. 1. Is de tegenstel-
ling in bevolkingsdichtheid tusschen de Java-groep en den
overigen Archipel oud of jong. 2. Zijn er natuurlijke oor-
zaken voor te vinden, d.w.z. hebben verschillen in ligging,
bodemgesteldheid of klimaat ingewerkt. 3. Hebben histo-
rische gebeurtenissen ook medegewerkt om het contrast te
doen ontstaan of om het te verscherpen. 4. Kan in deze
materie licht worden ontstoken door wat omtrent andere
landstreken bekend is.

Verder bevat dit Nr. een artikel van Prof. Dr. H. Blink
over de hoofdplaats Palembang, de merkwaardige en oude
handelsstad, die voornamelijk het economisch verkeer in
het Zuidoosten van het eiland Sumatra beheerscht.

Verhandelingen Geologisch-Mijnbouw. Genootschap.

Het 5e stuk der Geologische Serie van deze verhandel-
ingen bestaat uitsluitend uit bijdragen met betrekking op
de geologie van den Indischen Archipel, waarvan de titels
luiden: Brachiopoden des Perm und Untercarbon der Re-
sidentschaft Djambi (Sumatra), von O. E. Meyer (mit Tafeln). —
Mitteljurassische Bivalven von Sungi Temalang im
Schiefer barissan (Residentschaft Djambi), von F. Frech
und O. E. Meyer (mit Tafeln). — Fossile Hölzer aus dem
Tertiär von Süd-Sumatra. Ein Beitrag zur Kenntnis der
fossilen Flora Niederländisch-Indiens, von Dr. R. Kräu-
sel (mit karten und Tafeln). — Opgave van geschriften over
geologie en mijnbouw van Ned. Oost-Indië. Negende ver-
volg, door Dr. R. D. M. Verbeek. — Beschrijving van twee
kalkgrotten bij Bodjonegoro, eiland Java, door W. C. Klein
(met ill.).

Plechtigheden bij het huwelijk onder de Javaansche up-
per-ten (met ill.), door L. (Reflector, 8 April 1922).

Berbice, door J. R. J. Ph. Gambier (historische bijzonder-
heden over deze voormalige, thans tot Britsch Guiana be-
hoorende, Nederlandsche volksplanting). (Oms Element, 20
Mei 1922).

Jaarverslag van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst
in Ned.-Indië over 1919. (Weltevreden, G. Kolff en Co. 1922).

Verslag betreffende het spoor- en tramwegwezen in Ned.-
Indië. Tekst over 1919, Statistieken over 1918. (Vijfde ver-
slag). (Bandoeng, N. V. Mij. Vorkink. 1922).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche
pers, 1922, No. 16. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Suriname.

Over de mislukte expeditie van de Coppename-
rivier naar Coronie is er in de Surinaamsche pers
nog al wat te doen geweest. En in „*De West-Indi-
sche Gids*” van April j.l. vindt men een artikel van
den heer B. J. Kluvers onder het hoofd „*Een weg-
tracé door het moeras naar Coronie.*”

Volgens de Surinaamsche bladen bestaat het

Centraal-Apotheek DE KOEDOE
Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053

ALLE RECEPTEN worden
tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

TE HUUR

mooi gemeub. HUIS aan de Koninginne-
weg bij het Valeriusplein te Amsterdam
Te bevragen bij Firma S. M. SOUGET
Weteringschans 96, Tel. Z. 8610-8631-9488

voornemen de expeditie binnen kort te herhalen
Wanneer het de bedoeling is het 35 jaar geleden
door Loth gekapte tracé terug te vinden, begrijpen
wij niet waarom men niet eenvoudig bij Loth's
gangspunt in Coronie begint in plaats van den om-
gekeerden weg te volgen, die reeds eens op mis-
king is uitgelopen.

Naar aanleiding van de voorgenomen nieuwe
expeditie schrijft een inzender in „*De Suriname*”
van 13 April o.m.:

„Nog eens probeeren, nu?
Waarom als er volk genoeg is, dat met zekerheit
u uit 't moeras kan heipen? Waarom nog zoeken
naar den weg, die bekend is?”.....

„In Coronie zelf is er meer dan één, die in staat
is de oude lijn-Loth aan te wijzen, niet op de kaart
maar in 't bosch — op de schulp- en zandrijs zelve.
Geen wonder ook. De heer Loth toch heeft zich be-
diend van Coroniaansche jagers en visschers, be-
kend met het bosch tusschen Coronie en Coppe-
name; deze hebben met hem de lijn gekapt, heb-
ben ze later beloopend, langs die lijn meliaatschen
uit Coronie afkomstig van hun verbanningsoord
Batavia, huiswaarts gebracht. Dit alles ook aan
hunne kinderen en kindskinderen overgeleverd
plaatse zelve. Nu nog gaan dezen tot juist daar
verder nog), waar de lijn-Loth loopt, warappa's en
patakka's om zoo te zeggen wekelijks vangen,
den tijd n.l., dat ze te vangen zijn.”

En dan deelt de inzender een plan mede van Pa-
ter de Kort te Coronie, dat ons toeschijnt, veel kans
op succes te bieden. Het is te hopen, dat men in
Suriname dit plan in ernstige overweging neemt.
Eenvoudig den tocht van de Coppename naar Co-
ronie herhalen heeft geen zin. Nieuwe mistukkingen
staat dan te wachten.

In het blad „*Suriname*” van 21 April begint
heer W. F. van Lier een reeks artikelen over „*Al-
kôdrai*” (afgoderij), Wisi, Bakroë, Jorka, enz. Over
de beteekenis dezer woorden zie men de „*Encyclo-
paedie van Nederlandsch West-Indië*”. Vele der
mededeelingen van den heer van Lier zijn zeer be-
langrijk uit een ethnologisch en folkloristisch oog-
punt, maar ze zouden voor den onvoorbereide
Nederlandschen lezer moeilijk te volgen zijn. Wij
moeten er ons daarom toe bepalen de aandacht
van den belangstellenden lezer op die artikelen te
vestigen.

In het nummer van 18 April van hetzelfde blad
een artikel van den heer Fred. Oudschans Dent
„*De Creool in de litteratuur van Suriname.*” De
schrijver geeft een lijst van de Surinamers, die in
een of anderen tak van wetenschap of litteratuur
iets hebben uitgegeven, een lange lijst, maar die
niet volledig is, omdat de schrijver voor de samen-
stelling daarvan tot grondslag genomen heeft den
catalogus van de Koloniale Bibliotheek te Parama-
ribo, die niet alles bevat wat door Surinamers ge-
publiceerd is.

Wij hebben een bezoek gebracht aan de Kolo-
niale Tentoonstelling in het Kurhaus te Schevenin-
gen, georganiseerd door Boeatan. Onze verwachting-
gen zijn verre overtroffen. De Surinaamsche af-
deeling, waarover wij het hier uitsluitend zullen
hebben, was buitengewoon interessant. Zij, die
alles hebben bijeengebracht en opgesteld, hebben
eer van hun werk. De belangstelling voor deze af-
deeling was, naar men ons mededeelde, dan ook
doorlopend groot. Het eerst trokken onze aan-
dacht de smaakvolle meubelen van bruinhart hout.
In het meubelmakersvak heeft men in de laatste
20 jaren in Suriname groote vorderingen gemaakt.
Die naar de kolonie gaat, behoeft van hier geen
meubelen mee te nemen. Men kan daar alles krij-
gen. Het Surinaamsche fabrikaal is massief en val-
daardoor niet — als vele opgelegde Europeesche
meubelen — ten offer aan de witte mieren.

Mooie presenteerbladen van hout met smaakvol
inlegwerk, getuigen dat ook het fijnere deel van

Instituut W. G. TAANMAN

de Perponcherstraat 101—103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst.
voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
- Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelh.
Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar.
Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

Firma AUG. SAVELKOUL
Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
Vraagt geïllustreerden Catalogus

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

Wafelfabriek · Dessertwerken
D. L. SCHEEPMAKER
HAAG (Holland).

Iets voor Fijnproevers.
Vraagt bovenal
SCHEEPMAKER's Fijne Wafels en Dessertwerken
SCHEEPMAKER · HAAG

het ambacht niet verwaarloosd wordt. Voorts vielen op de talrijke voorwerpen van balata gemaakt, vazen, taschjes, portemonnaies, volkstypen, enz., een industrie, die door de uit Cayenne gevluchte deportés in de kolonie is ingevoerd en die nu ook door de Creolen wordt beoefend. Hoe de balata verkregen wordt, kan men zien in de inzending van de Balata Compagnie Suriname, die een bolletrie-stam tentoonstelt, waaraan een tapper („bleeder“) bezig is zijn werk te verrichten.

Het Departement van Koloniën exposeert de vitrine met producten, die ook op de jaarbeurs te Utrecht te zien was.

Van Indiaansche nijverheid was er niet veel te zien. Goed vertegenwoordigd was daarentegen het mooie houtsnijwerk van de Boschnegers, de eenige kunst die bij hen bewaard is gebleven. Die de massieve, houten haarkammen ziet, begrijpt dat deze zwaar werk te verrichten hebben.

De modellen van Indianen- en Boschnegerhuten geven een goed denkbeeld van de geringe eischen, die men in het warme land aan de woning stelt. Muskietenvrij zijn ze niet. De Indianen hebben dan ook onder hunne hangmatten in de open hutten gedurende den nacht een vuurtje branden en de Boschnegers gebruiken over hunne hangmatten of andere slaapplegheden zware katoenen gordijnen (geen muskietengaas) waaronder ieder ander zou stikken.

Natuurlijk ontbreken de „zwarte poppen“ niet. Hoe zulke vrouwenkleeding mooi gevonden kan worden is ons een raadsel. Eigenaardig is het. Dat is al wat men er van zeggen kan. Met de „taibédé“, de hoofddoeken, is het een ander geval. Deze kunnen inderdaad zeer flatteren, maar het opmaken is een kunst op zich zelf.

Een inzending van de Evangelische Broedergemeente te Zeist trok vooral de aandacht: een model van een woning in een der buitenbuurten van Paramaribo, bewoond door een waschvrouw, wier heele bedrijf men volgen kan. Door de open vensters ziet men ook de inrichting van de woning.

De vrouw, die op de tentconstelling Panamahoeden vlecht, troffen wij niet aan het werk; maar wij zagen wel tal van mooie, fijne hoeden van goed model.

Al de aardige snuisterijen, die op de tafels lagen of aan den wand hingen, kunnen we hier niet opsommen. Veel daarvan getuigde van fijnen smaak en fantasie bij de vervaardigers.

De kaaiman in gevecht met den boa constrictor zal veler aandacht getrokken hebben. In die omstrengeling zullen ze zeker wel niet gedood zijn, ofschoon zulke gevechten dikwijls genoeg zijn waargenomen.

Verscheidene uitgevers hebben de tentoonstelling opgeluisterd met hunne uitgaven over de West-Indische Gids, de West-Indische kalender en de platen van Kleijnenberg, Boissevain en Co.

Een mooie verzameling foto's van woudboomen geplakt op plankjes van het hout van den boom afkomstig, lag op een der tafels, naast reclameboekjes van de Koninklijke West-Indische mail.

Voor f 10 kon men op de tentoonstelling een mooien letterhouten stok koopen.

Nog eens, over alles niets dan lof, maar niet over de reclameplaat door „Jack Pencil“, gedrukt door „The Crescent Printing Co. Ltd. Londen.“ Heeft „Jack Pencil“ nooit een negerin in de oogen getekend?

De „N. R. Ct.“ van 23 Mei schrijft:

De stad Deventer en eenige van hare ingezetenen hebben voor grootere of kleinere bedragen in de West-Indische Compagnie van hare oprichting in 1621 af deelgenomen. In het Deventersch archief zijn daarover nog stukken aanwezig, waarvan thans de archivaris mr. J. Acquoy den inventaris heeft

uitgegeven met eenige mededeelingen over de geschiedenis dezer compagnie en de participatie der stad en andere deelgenoten. De inventaris (niet in den handel) is op de bekende keurige wijze door het gemeentebestuur uitgegeven.

Om gezondheidsredenen is de benoeming van den heer Sieboerger als praeses van het Zendingswerk der Evang. Broedergemeente in Suriname ingetrokken. In zijn plaats is benoemd ds. W. Burckhardt, predikant der Evangelische Broedergemeente in Neudietendort, die dezer dagen zijn taalstudie in ons land begint.

Curacao.

Staking.

De staking duurt voort. De maatschappijen hebben vreemde krachten, Venezuelanen, laten komen en daarover zijn de stakers niet best te spreken. In de *Amigoe* lezen wij, dat zij aan het bestuur van de C. R. K. V. B. verzocht hebben, bij het bestuur der Kolonie stappen te willen doen, om wettelijke bescherming, opdat geen vreemdelingen hier het werk komen overnemen van de Curacaoënaars en dat nog wel tegen hooger loon dan den eigen Curacaoënaars geweigerd wordt.

Bij de agenten der K. W. I. M. en *Red Dluie* hebben de stakers de volgende voorwaarden verzocht:

1°. Loon 45 cent per uur, overtime 85 cent per uur, gegarandeerd voor een jaar.

2°. Gedeelten van een uur voor een vol uur te rekenen.

3°. De bootwerkers, die klaar zijn met het werk, zoo spoedig mogelijk uit te betalen, liefst denzelfden dag.

4°. Als het werk buiten de schuld der bootwerkers stil ligt, bij voorbeeld ten gevolge van regen, door defect aan de machines, doordat de arbeiders moeten wachten op ponten of lichters, de uren, dat er niet gewerkt wordt, niet af te trekken van hun werkuren.

5°. Indien een bootwerker gedurende en tengevolge van zijn werk een ongeluk overkomt, waardoor geneeskundige behandeling en eventueel ook opname in een ziekenhuis door een dokter noodzakelijk geacht wordt, zal de betrokken maatschappij alle kosten dragen, en tevens den getroffen arbeider een daggeld van f 1 uitkeeren gedurende den tijd, dat hij niet in staat zal zijn te werken.

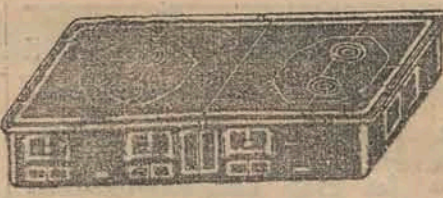
6°. Indien een bootwerker gedurende en tengevolge van zijn werk een ongeluk overkomt, dat levenslange invaliditeit tengevolge heeft, zal de betrokken maatschappij gedurende 4 jaar den getroffen arbeider een maandgeld van f 25.— uitkeeren. Bij vroeger overlijden van den invaliden bootwerker zal de uitkeering doorgaan aan de personen zooals sub 7 aangegeven.

7°. Indien een bootwerker gedurende zijn werk een ongeluk overkomt, dat den dood tengevolge heeft, zal de betrokken maatschappij aan de wettige echtgenoot, of, indien deze gestorven is of komt te overlijden, aan de wettige of wettig erkende minderjarige kinderen van den verongelukten arbeider een maandgeld van f 25.— gedurende 4 jaar uitkeeren. Is hij niet getrouwd, dan zal de uitkeering geschieden ten bate van de ouder(s).

Hierop is door genoemde heeren geantwoord, dat zij geer andere concessies zouden kunnen doen dan zich verbinden, binnen een bepaalden tijd geen nieuwe loonsverlagingen in te voeren.

De *Amigoe* keurt het af dat de stakers, na twee maanden lang op de aankondiging der loonsverlaging gezwegen te hebben, plotseling het werk weigerden, maar meent anderzijds, dat de arbeiders bij den tegenwoordigen levensstandaard niet te veel vragen, „als zij verzoeken voorloopig het verhoogde tarief te handhaven, totdat werkelijk de levensomstandigheden hun gunstiger worden.“

Zeer goed deed het bestuur van den C. R. K. V. met zelfs nog een stapje verder te gaan en aan de

Fabriek van 144
FORNUIZEN
met toebehooren
voor Hotels,
Restaurants,
Gestichten, enz.
SCHEVENINGEN
Tel. Interc. 654

Fa P. J. MEIJS & ZON Wassenaarsche-
straat 1, 3, 5, Hofleveranciers

Merck MOLEN
Huishoud-Kwaliteit
TAFELZUREN
Minder scherp dan de Engelsche Pickles,
maar toch even geurig en smakelijk
JAMS
Overheerlijk van smaak; bereid
volgens speciaal T. & D.-recept
TIJEMAN & DROS
LEIDEN

BESCHIKBAAR.

Tagore's Opvoedingsidealen

door NOTO SOEROTO
Met 5 illustraties Prijs . . . f 2.20
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeverster

. . . Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze Idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheilgdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonderlinge ontroering, half genot, half smart . . . (ELISE SOER in „De Tijdspiegel“).

Uitgave van „Hadi Poestaka“
Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
Prinsestraat 47 Den Haag Tel. H. 474

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood
voor export.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3,40 Gebonden f 4,90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeverster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen.”

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*.)

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige drijfveren, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid.”

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*.)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin.”

(Top Naef in *De Amsterdamer*.)

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen.”

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*.)

Uitgave van „Hadi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
 Prinsestraat 47 Den Haag Tel. H. 474

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen
 Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Directies voor te stellen het verschil te deelen en den arbeiders dit toegeven mogelijk te maken door hun meerdere rechtszekerheid toe te staan bij ongelukken en tijdelijk stopzetten van het laden en lossen bij regen of gebrek aan lichters.

Wij kunnen maar niet begrijpen, dat de agenten zóó op hun stuk blijven staan en van geen toenadering willen weten. Zij handelen daardoor zeker niet in het algemeen belang van handel en scheepvaart binnen onze Kolonie, maar evenmin in het bijzonder belang hunner maatschappijen.

Een ieder is overtuigd, dat zij gedurende deze drie weken, dat de staking reeds duurt, veel meer geld uitgeven dan de Curaçaoënaars vragen.

De invoer van vreemd werkvolk was geen sympathieke daad, maar misschien onvermijdelijk, omdat de heeren agenten allereerst te zorgen hadden, dat het lossen en laden hunner schepen geen vertraging zou ondervinden.

Hierdoor heeft de Curaçaoënaar geleerd, dat hij niet onontbeerlijk is.

Maar laat die harde les nu ook genoeg zijn en men de rechtzekerheid niet op de spits voeren.

De stakers beweren, dat de employé's der K. W. I. M. verhooging van salaris ontvingen juist op den dag, dat de verlaging der arbeiders in zou gaan.

Daarom wil die verlaging er bij hen niet in.

Daarbij begrijpen zij niet, dat het Gouvernement hier niets kan doen voor de arbeiders. Zij weten uit eigen ondervinding, dat in de Vereenigde Staten van N. Amerika alle vreemde werkkrachten geweerd werden toen er werkeloosheid was.

Laat het Koloniaal Bestuur vrijwillige immigratie uit Venezuela gerust toelaten, maar gezochten invoer van vreemde werkkrachten verbieden. Door dezen invoer vrij te laten, wordt hier werkeloosheid bestendigd onder het Curaçaosch werkvolk, wat de arbeiders niet kunnen overeenbrengen met wat ze in Amerika zelf ondervonden.

Er gaan nu reeds pamfletten over en weer. Maar van woorden komt het ten slotte tot daden.

De algemeene rust en orde, zoo hoog geprezen in onze kolonie, wordt niet bevorderd door het onbelemmerd toelaten van vreemde werkkrachten in een noodlijdende kolonie, waar de arbeid schaarsch is.

Intusschen lazen wij in *La Cruz*, dat een gedeelte der buitenlandsche werkkrachten reeds vertrokken is.

F. W. P. Winkel.

In *La Cruz* lezen wij, dat de heer F. W. P. Winkel, lid van den Kolonialen Raad, als zoodanig ontslag genomen heeft. De ondervoorzitter zeide, dat men de redenen, die den heer Winkel daartoe dreeven, moest eerbiedigen en heeft hem dank gezegd voor hetgeen hij gedaan had en leedwezen uitgesproken over zijn heengaan.

Wij kennen de redenen dezer ontslagname niet, maar willen niet verheelen, dat ons ook het besluit des heeren Winkel leed doet. Bijna tien jaar heeft deze het lidmaatschap van den K. R. vervuld, waar hij eene vooraanstaande plaats bezette. Wij herinneren aan de bekende motie-Winkel bij het begrotingsdebat, eenige jaren terug. Zijn woord had gezag; met klem wist hij aan te dringen op bezuiniging en voor het budgetrecht van den K. R.

Up to date!

De Prins van 20 Mei doet de verrassende mededeeling, dat de heer Appel is benoemd tot commandant der politie op Curaçao en voegt daarbij een portret van naar schatting een twintig jaar geleden.

De Gouverneur op de Bovenwindsche eilanden. Een correspondent van de *Amigoe di Curaçao* bezingt aldus het bezoek van den Gouverneur aan St. Martin:

„Zijne Excellentie heeft een allerbesten indruk op onze bevolking gemaakt. Uiterst beleefd en toegankelijk heeft hij de liefde en bewondering van het publiek gewonnen. In weerwil van zijn hooge betrekking die hij bekleedt, was er toch bij hem

Het soliedste en goedkoopste adres
 voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
 is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
 Reisartikelen en Lederwaren

TE HUUR

een gemeubileerd HEERENHUIS, van alle gemakken voorzien, voor f 200.— 's mnds.
 Te bevragen van 2—4 uur.
 Adres: Mej. TJEBBES, Loosd. kade 177, 's-Gravenhage.

niet de minste neiging naar aanmatiging of trotscheheid te bespeuren.

Het was der bevolking zeer strelend op te merken, dat de Gouverneur toch mensch was, een liefhebbend mensch, en niet één van die schepselen aan wie, als ik me niet vergis, Byron ons doet denken:

„Vain, proud man,
 Drest in a little brief authority,
 Plays such strange, fantastic
 tricks 'gainst High Heaven.
 As make the very angels weep.”

De Gouverneur schijnt ook zeer met het eiland ingenomen te zijn. Op de vraag hoe St. Martin hem beviel, klonk onverstaanbaar en in duidelijke termen het antwoord: „St. Martin valt ontzettend mee.”

Leve Gouverneur Brantjes! is de leus van St. Martin.

Volgens *El Heraldo* is de Gouverneur 7 April op Curaçao teruggekeerd.

Begroting 1923.

De Memorie van Antwoord is verschenen; wij hopen op dit stuk binnenkort terug te komen.

Verschenen is van de hand van Mr. J. Acquoy, Archivaris van Deventer: „Deventer's participatie in de West-Indische Compagnie.”

Onder de archiefstukken vinden wij vermeld No. 51: Kaart van het eiland Curaçao met verklaring (1634). 2 stukken in omslag.

Uit den Verren Vreemde.

Zuid Afrika—Nederland.

Bij gelegenheid van de ontvaangst te Amsterdam van den eersten handelscommissaris, dien de Unie van Z. Afrika op 't Europeesche vasteland, en wel te Rotterdam, aangesteld heeft, heeft de voorzitter der Kamer van Koophandel in de hoofdstad, de heer E. Heldring, een rede gehouden waarvan wij hier een gedeelte meenen te moeten weergeven.

Op het gewicht van het ambt van den gast, den heer K. Spielhaus wijzende, zeide spr. (volgens het verslag in de N. Rott. Crt.) over de Unie o.a.:

„Wij weten allen, dat zij de grootste goudproducent der wereld is en wij zien haar ruwe diamant in de slijperijen van onze stad, en wij zien ze die verlaten, gekloofd, geslepen, gepolijst en schitterend, oog- en soms hartverblindend en eens een der steunpilaren van staat, majesteit en ijdelheid vormende en thans door velen meer begeerd dan effecten. Daar, gelukkig voor de wereld, doch ongelukkig voor Zuid-Afrika, goud en diamanten niet vervangen worden, nadat zij eenmaal den bodem verlaten hebben, is het een troost te weten, dat de verscheidenheid van klimaat een verscheidenheid van andere voortbrengselen verklaart, waarvan Zuid-Afrika eens een zeer voornaame leverancier kan worden. De schoone valleien van de Kaap-Kolonie dragen het prachtigste fruit. De Zuid-Afrikaansche wol is sedert vele jaren een stapelartikel van de Londensche markt en de steeds stijgende uitvoer van mais uit de Zuid-Afrikaansche havens bewijst, dat het „veldt” een landbouw-aarde bezit, die vroeger wel eens betwijfeld werd. De wereld-crisis strekt haar invloed ook tot Zuid-Afrika uit, maar daar het een agrarisch land in de eerste plaats is, en de blanke bevolking, hetzij Britsch of Nederlandsch, zich door gezond verstand onderscheidt, mogen wij verwachten, dat het met minder moeilijkheden uit de depressie te voorschijn zal komen dan de oude verarmde landen van Europa, waar het juiste oeconomische inzicht door wederzijdsch wantrouwen en haat verduisterd wordt. Waar alle gebieden oconomisch van elkaar afhankelijk zijn, zal de jammerlijke staat, waarin het Europeesche vasteland zich bevindt, tot op zekere hoogte de snelle ontwikkeling van den Afrikaanschen handel in den weg staan en de taak van den handelscommissaris verzwaren, maar indien wij onze aandacht op dit land hepalen, waardoor een groot deel van de continentale zaken vloeit, dan vinden wij althans één moedgevenden factor, dat zijn de directe en zeer verbeterde stoomvaartverbindingen tusschen Zuid-Afrika en Nederland. U zult Holland in een niet zeer gunstigen toestand gevonden hebben en in een staat van indigestie na een lucullischen maaltijd, van grondstoffen van bedriegelijke kwaliteit vervaardigd. Maar er is geen gebrek aan verscheeplegenheid en een wensch om zaken te doen met een land, waaraan ons zulke oude banden des bloeds verbinden.”

Genua en Marseille
 Geregelde Koeriersdiensten.
 voor passagiers.
REISBUREAU LINDEMAN.
 's-Gravenhage
 Arnhem Groningen Utrecht

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON

Telefoon M. 1880 en M. 3331

Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

De heer Spielhaus bepleitte z.z. met nadruk het aanknoopen van nieuwe en uitgebreide handelsbetrekkingen tusschen beide landen.

Fransche handelspropaganda.

Het denkbeeld der vlottende tentoonstelling is niet nieuw; 't vindt wel nu en dan nieuwe toepassing.

Uitgegaan van den Bond der kleine vaartuigen, heeft de gedachte, om een tentoonstellingschip uit te rusten, in Frankrijk steun gevonden bij vele Kamers van Koophandel. Poincaré werd ervoor gewonnen; de regering stelt een oud schip, met bemanning van de oorlogsvloot beschikbaar (200 man). In de haven van Toulon wordt het schip nu voor zijn nieuwe bestemming ingericht. Het zal daarna naar Rouaan gebracht worden, waar de toekomstige exposanten de installatie hunner uitstallingen kunnen gaan bereiden.

De kruiser zal eerst route zetten naar Zuid-Amerika. Het geheele reisplan loopt over:

in den Atlantischen Oceaan: Havre, Lissabon, Dakar, Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Bahia-Blanca, Santa Cruz, Magellan; in de Pacificque: Valdivia, Valparaiso-Santiago, Coquimbo, Callao, Guayaquil, Esmeralda, Panama;

in de Antillen: Cartagène; Santa-Maria, Honduras, Vera Cruz, Havana, Haïti, Porto Rico, Guadeloupe en Martinique.

De exposanten mogen vertegenwoordigers laten meereizen. De commissie heeft ook een agent aan boord, die bestellingen opneemt voor de firma's, welke zelf geen vertegenwoordiger meegeven.

Terwijl dit plan nog slechts tot een begin van uitvoering gekomen is, komen van andere zijden reeds aansporingen, in denzelfden geest. Zoo deed de aftrek, die Japan toont voor de Fransche wijnen in 't algemeen, en de mousseerende wijnen in 't bijzonder, de vraag opperen, of een drijvend wijnhuis daar geen succes zou beloonen. In afwachting op de verwezenlijking van deze gedachte, worden de Fransche wijnhuizen door de Fransche Kamer van Koophandel te Yokohama aangespoord, zich goed te doen vertegenwoordigen op de vredententoonstelling, welke dit jaar te Tokio gehouden wordt en waarvoor de Messageries Maritimes 30% korting op de vracht verleenen.

Is men in Nederland op de hoogte van deze Japansche tentoonstelling?

Spanje in Marokke.

Generaal Berenguer, door wiens leiding Spanje nu weer zijn vlieg van succes in Marokke heeft, liet zich tegenover een vertegenwoordiger van de Diario universal niet gunstig uit over de Spaansche kolonisten in N. Afrika. Dit zijn meendeels kleine kooplui van kramerijen, door de werkeloosheid uit Spanje gedreven. 't Zijn menschen zonder eenig ideaal, zij bezitten geen middelen om eenig nuttig werk tot stand te brengen, zij hebben geen begrip van eenige hooge opvatting. Met dergelijke vertegenwoordigers van den Spanjaard zou 't gevaarlijk zijn een ethisch stelsel te willen invoeren.

Wil Spanje in Marokke blijvend succes verzekeren, dan meent de generaal, dat het hiervoor een leger beschikbaar moet stellen en houden van de sterkte van de groote troepenmacht, welke generaal Lyautey in Fransch Marokke onder zijne bevelen heeft; 't Spaansche gebied is niet kleiner dan 't Fransche en de omstandigheden zijn er ook niet gunstiger. Hij verwacht niet veel van de instelling van een leger van inlandsche vrijwilligers. Daar de ondervinding geleerd heeft, dat de Spanjaarden ten opzichte van een Europeesch vreemdelingen tot tergende misbruiken komen, durft hij de hoop ook niet vestigen op een recrutering van vreemdelingen.

In verband met hetgeen wij als onze zienwijze over de mogelijkheid tot het beheerschen van een uitgestrekt koloniaal gebied hier meermalen hebben uiteengezet, kunnen wij ons indenken in deze zienwijze van den Spaanschen bevelhebber. Wij missen echter de conclusie, waartoe de goepeerde beschouwingen hem en de regering geleid hebben. Wil men het type van den kolonist verheffen? Wil men de hoop op pacificatie opgeven? Wil men trachten een voldoende legermacht, geheel uit Spanjaarden samengesteld, op de been te krijgen? En zoo ja, denkt men er dan over deze mobil te houden zoovele jaren als Frankrijk zijn leger van blanken en zwarten in Marokke in actie gelaten heeft en nog laten zal? Indien op deze vragen niet bevestigend wordt geantwoord, wat wil Spanje dan wel? Wat stelt generaal Berenguer, die verklaard heeft te Marokke te willen blijven zoolang als de regering hem daar wenscht te handhaven, zich dan voor te bereiden, of althans voor te bereiden?

Het zou een goede vriend van Spanje zijn, die de regering van de noodzakelijkheid wist te doordringen om ten deze tot een conclusie te durven komen.

De Egyptische nationalistien nog niet tevreden.

Steeds onvoldaan, blijven de nationalistien in Egypte

ijveren tegen alles wat nog een spoor kan worden genoemd van de uitgewezen Britsche overheersching. Zoals men weet is de Khedive, die in 1914 namens den Sultan het gezag heette te voeren, door de Britten verdreven en vervangen door een eigen Egyptischen sultan. Zoo is 't huis van den tegenwoordigen sultan Foad made in England en dat is genoeg voor de nationalistien om het niet te dulden. Zij hebben nu bij den cheik-oel-islam een protest ingediend, zij zeggen, in het mohamedaansche land alleen een vorst te willen erkennen, aangewezen door den khalief.

De cheik-oel-islam heeft, zegt men, een ontwijkend antwoord gegeven. Ontwijkend, dat is nog niet bestraffend-afwijzend. De nationalistien zullen er dan ook wel niet door ontmoedigd zijn.

Mededeelingen.

**Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER
KOLONIËN.**

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

Ter inzage op de leeszaal, Heulstraat 17, Register op Deel I der Monographie van Celebes. (Uitgave v. h. Dep. v. Koloniën).

Het Bestuur der Afdeling Haarlem zendt aan hare leden het volgende rondschrjven met briefkaart en voegt daaraan nog toe een gedrukt couvert (met postzegel) aan het adres van den secretaris der afdeling ter beantwoording.

Het zal wel onnoodig zijn de verzekering te geven, dat het Hoofdbesluit deze doeltreffende en van activiteit blijk gevende maatregel van Haarlem's bestuur hoogelijk op prijs stelt en alleszins toejuicht. Het H.B. hoopt en vertrouwt, dat het goede voorbeeld, om op deze wijze meer leden aan de vereeniging te verbinden, bij de andere afdelingen navolging moge vinden.

Haarlem, Mei 1922.

WelEdele Heer,

Wij komen tot U met een vriendelijk verzoek. Het ledental van de afdeling Haarlem en Omstreken der Vereeniging „Oost en West” bedraagt nog geen 200, terwijl duizenden, die in Indië geweest zijn of die daar familie of vrienden hebben, hier gevestigd zijn, zonder dat zij zich bij ons hebben aangesloten.

Waar het in den huidige tijd zoo noodzakelijk is, den band tusschen Nederland en Indië sterker te maken, meenen wij, dat allen, die daarbij belang hebben, daartoe moeten medewerken. De meesten zullen hiertoe ongetwijfeld ook wel genegen zijn; aan velen is evenwel het bestaan van onze Vereeniging niet bekend.

Wij zullen nu trachten hierin verandering te brengen. Hoe grooter de Vereeniging wordt, hoe meer zij kan uitrichten. Ten einde nu meer leden te krijgen, zouden wij het bijzonder op prijs stellen, indien U ons een lijstje wildet zenden met de namen en adressen van U bekende in Haarlem en Omstreken wonende personen, tot wie wij ons voor dit doel zouden kunnen wenden. Ons voornemen is aan die adressen een briefkaart te zenden volgens onderstaand model. Hoe meer adressen U ons opgeeft hoe liever. En s.v.p. niet uitsluitend van Uwe vrienden, maar van allen, die U bekend zijn, al zijn zij U overigens vreemd.

Wij twijfelen niet of U zult ons in deze behulpzaam willen zijn en teekenen bij voorbaat dankend,

Hoogachtend,

T. BRONDGEEST Sr.,

Voorzitter.

H. F. WAGENAAR REISIGER,

Secretaris.

**Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.**

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

**Fa B. SCHOEMAKER
ENGELSCH KLEERMAKERIJ**

29 Westeinde, 's-Gravenhage, Tel. H. 6252

Koopt, wanneer U repareert, Uwe Europeesche Kleding NIET in Indië of tijdens de reis. Wij kunnen U onmiddellijk na aankomst in Holland voorzien van het allernieuwste en 't beste.

Dames Afdeling-Bontwerken

BESCHIKBAAR.

Naamlooze Vennoetschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 1D.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

**Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's**

Dag en Nacht geopend

BESCHIKBAAR.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

**NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW**

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

N.V. Gogarn's Meubilleering-MU
V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Noordeinde 64
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

FAMILIE-BIOSCOOP

Prinssestraat 40 Telefoon H. 7477

VOORSTELLING

Iederen avond 8 uur

Zaterdag, Zondag en Woensdagmiddag speciale
KINDER-MATINÉE'S

Heerlijke middagen voor de kinderen.

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 814

Elken Vrijdag nieuw afwisselend
programma.

Doorlopende Voorstelling,
aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon
geschieden.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF,

's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 13a.

Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G DE GRAAFF.

Dubbele briefkaart.

L. S.

Weet U, dat er te Haarlem bestaat een afdeling
van de Vereeniging „Oost en West”?

En is 't U wel bekend wat die Vereeniging doet?
Zij geeft alle gewenschte inlichtingen aan iedereen
die in Oost- en West-Indië belang stellen of die
daarheen wil gaan, evenals aan personen, die daar
vandaan komen en hier geen weg weten. Er is een
tehuis voor Indische studeerenden, een ander
tehuis voor Inlandsche bedienden, er zijn verschil-
lende commissies die U op alle manieren kunnen
helpen. Een goed geredigeerd weekblad houdt U
van alles op de hoogte en wordt den leden gratis
toegezonden.

De Vereeniging wil nog meer doen om den band
tusschen Nederland en Indië te versterken. Daar-
toe is echter noodig, dat allen, die in Indië zijn ge-
weest of die daar familie of vrienden hebben, zich
bij haar aansluiten.

Beleefd noodigen wij U uit bijgaande kaart on-
derteekend terug te zenden.

Haarlem, datum postmerk.

T. BRONDGEEST Sr.,
Voorzitter.
H. F. WAGENAAR REISIGER,
Secretaris.

BERICHT AAN DE LEDEN.

De Tooneelkring „De Schouwspelers”, leider F.
J. W. Sandel, te Amsterdam, zal begin Juni de pre-
mière geven van het Hollandsch-Indische tooneel-
werk: „Als de bandjir aanrolt.....”, waarvan P.
J. Zücherer Jr. de schrijver is.

Als bijzonderheid zij hierbij vermeld, dat dit werk
voor de eerste maal hier te lande den Javaanschen
intellectueel ten tooneele voert.

Van de N.V. „Boetank”:

Velen, die de zoo geslaagde Indische tentoon-
stelling op het Kurhaus bezochten, zullen ongetwij-
feld gaarne vernemen, dat van het interieur photo's
vervaardigd zijn, welke verkrijgbaar zijn bij den
heer F. Julius Oppenheim, Columbusstraat 159,
Den Haag. Te bevragen ook telephonisch tusschen
5 en 9 uur van elken werkdag.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17, Den Haag).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

Mr. J. Klomp, Haarlemmerstraat 295a, Leiden, als rech-
terlijk ambtenaar;

P. Middelkoop, p.a. Ds. H. J. de Zwart, Havenkade 21a,
Scheveningen, als hulpprediker bij de Inlandsche Protes-
tantsche gemeenten;

Mr. B. L. Kroon, Floris Radewijnszstraat 3, Deventer, als
bureaujurist;

Mej. A. M. Sjerps, Zijpscheweg 26, Arnhem, als onder-
wijzeres;

Mej. A. C. de Haan, mej. S. M. Lammertsma, mej. S. van
der Grijspaarde, Academisch Ziekenhuis, Groningen, als
verpleegster bij de Militaire Hospitalen.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN
STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in
Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door
uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat
thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctorandi in het
Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtsweten-
schap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141,
2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctorandi in het Ne-
derlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap).

Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in de wis- en natuurkunde. K. V.,
Leeraren in het teekenen (akte Mg),
Leeraren in de geschiedenis,
Leeraren in de aardrijkskunde,
Leeraren in de plant- en dierkunde, allen volledig be-
voegd.

Gevraagd in alle plaatsen,

DAMES met eenige aanleg voor Teekenen of Schilderen,
om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk
les te geven en onze batikverven en toebehooren te
verkoopen.

Firma TENZER, telefoon 4229, Fabriek van Batik-
verven, opgericht 1887, Noordeinde 139b. Den Haag.

Civiel-ingenieur bij het middelb. techn. onderwijs.
Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdkate en lagere akte wiskun-
de voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Stenografen ten behoeve van den Volksraad.
Twee directrices bij de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse voor de operatiezaal.
Landbouwleeraar (landbouwkundig ingenieur).
Vesarts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
Opzichter van den waterstaat en de burgerlijke open-
werken en voor de landsgebouwen (gediplomeerden).
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Opzichter werkplaats voor afd. locomotiefstelplaats en
rij- en voertuighouwen en afd. instrumentmakerij.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst).
Technicus voor electro-zwakstroom.
Gouvernements-accountant in vasten dienst.
Adjunct-gouvernements-accountants in tijdelijken dienst.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in
Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen,
kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden
tot de 9de Afdeling, onderafdeling B, van het Ministerie
van Koloniën.

Mutaties van 24 tot 31 Mei 1922.

Nieuwe Leden.

Mej. M. Mellenberg, Verpleegster O.-I., Delft, St. Jor-
gasthuis, f 5.
Mevr. de Kat-Laging Tobias, Breda, Bovenhuis -Concordia,
Concordiaplein, f 5.
Firma Carl Wiemeyer, Amsterdam, Keizersgr. 207, f 10.

Afschrijven.

J. W. Roessingh van Iterson J.Azn., Den Haag, Cornelia
Speelmanstraat 5.
A. J. Odinet, Arnhem, Princessestraat 23.
Dames M. C. en C. van Eeghen, Oosterbeek, Pietersher-
A. J. Borggreve, Wageningen, Wagenstraat 200.

Adresveranderingen.

Prof. C. Spat, van: Teteringen, Baronielaan 45, naar
Rijswijk (Z.-H.), Julianastraat 8, f 2.50.
E. Bangert, Chef Adm. Kantoor Deliplanters Ver., van
Djokdja, Sindorolaan C 73, naar: Maarn (bij Utrecht), Huis-
„Twed”, f 12.
B. J. Dezentjé, Administrateur s.f. „Ponggoh”, van: Ne-
derland terug naar: Klatten.
Jhr. B. Ch. C. van Suchtelen, Controleur B. B., van: De
Haag, Reinkenstraat 29, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
H. J. Siegenthorst, Onderw. 1ste kl., van: Haarlem, Hooft-
markt 26, naar: Weltevreden, Dep. v. O.
Ds. J. Rooker, Den Haag, van: Helenastraat 1 naar: Am-
sterdam, van Saxonstraat 3.
Mevr. Wed. E. T. Hissink-Hess, van: Utrecht, Jacob-
Ruydaelstraat 5, naar: Alkmaar, Steijnstraat 3.
Mevr. F. W. L. Neeb, geb. Bakhuizen van den Brink, van
Den Haag, Celebesstraat 30, naar: Muntok (Banka).
Dr. J. F. C. Raabe, Gouv.-Vesarts O.-I., van: Utrecht,
Schoolstraat 9, naar: Scheveningen, Haringkade 113, f 5.
K. Peereboom, Oud-Resident, Den Haag, van: Vivian-
straat 78 naar: van Aerssenstraat 290.
Kwik Tjie Tik, Frankfurt a/Main, van: Rusterstrasse
naar: Cronbergerstrasse 34 (p).
Th. van Alebeek, Accountant, Amsterdam, van: 2de Ja-
Steinstraat 106 naar: Mauvestraat 19huis.
P. J. Burgwal, Opzichter Genie N.-I. L., Den Haag, van:
Thomas Schwenckestraat 31 naar: Valkenboschlaan 143.
D. Lamers, Leeraar K. W. III S., van: Utrecht, Schre-
der v. d. Kolkstraat 2, naar: Den Haag, Cornelis Speelman-
straat 35, f 5.
R. J. Kahrel, Theehandelaar, Groningen, van: Ged. Zou-
derdiep 52 naar: Heereweg 116.
B. J. Haga, Controleur B. B., van: Gianjar (Bali) naar:
Groningen, p.a. Prof. Dr. H. Haga, f 5.
J. H. Halkema, Jur. Student, Den Haag, van: Regentesse-
laan 114 naar: Hugo de Grootstraat 8.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht
bij adresverandering, hiervan ten
spedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den
Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17,
Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger
den Heer Mr. K. FAUSER te Solo (Java).

Dans-Instituut NICK H. WISSE

Gediplomeerd Dansloeraar
PASSAGE 19 DEN HAAG

Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen

Privaatlessen aan Heeren met medewerking van
Dame (assistente).

Inlichtingen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur.

N. BLOM - SCHEVENINGEN
 BEËEDIGD EXPERT
 Badhuisweg 33. Tel. S 3029
 Inkoop van Paarden, Brillanten
 en oude Indische Brillanten ::

H. S. VAN HASSELT, NOORDEINDE 94-94a, DEN HAAG
 HEEREN- EN DAMESKLEERMAKER
 Uitsluitend Engelsche Stoffen - Specialiteit Indische Uitrustingen

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f1.50, noenmaal f0.75 en diner f1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door TH. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjufvrouw in Indië.
Fransche-, Duitse-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admisse examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag. Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische-Hulp, Onderwijs, enz.

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
 SNAREN, enz.
 Inruilen en Repareeren
LANSBERG's Muziekhandel
 Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
 Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet. Heinplein, Tel. { M. 3874
 { M. 3875

Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 97, Tel. 89.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda. 109

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.

Garantie voor gave overkomst.

BESCHIKBAAR.

N.V. Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
 en
DE OUDE VETTE HEN

Telefoon MARNIX 3820 Telegr.-Adres THEARIO

Fabriek en Kantoor:

Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

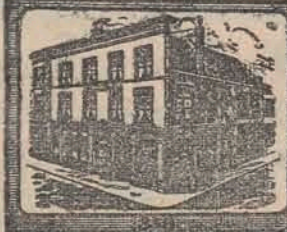
met speciale afdeeling

BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.

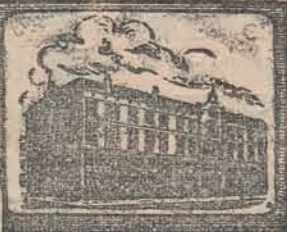
Onder contrôle van het Station voor
 Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

**Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.**

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

**Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.**

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZONN

HOF-KLEEDERMAKERS

Dr. Kuyperstraat 2 Tel. H. 3146
's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

JAAR-ABONNEMENT
franco per post of bij den Boek-
handel (bij vooruitbetaling)
f 10.40
KWARTAAL-ABONN.
f 2.60
WEEK-ABONNEMENT
20 cent

ADVERTENTIE-TARIEVEN
AAN TE VRAGEN BIJ
DE ADMINISTRATIE.

BUREAUX-ADMINISTRATIE
PRINSESTRAAT 47
(HOEK JUFFR. IDASTRAAT)

„DE WERELD IN BEELD” is het rijkst geïllustreerde
weekblad van Nederland; elk nummer bevat minstens 70
kiekjes uit alle landen.

Het stelt U in beeld op de hoogte van al het wereldgebeuren in
de afgelopen week; bovendien geeft het een schat van afbeel-
dingen van al het bezienswaardige uit alle oorden der aarde.

De Hoofdredacteur, de gep. luit. H. C. C. CLOCKENER
BROUSSON geeft er geregeld zijn „PENKRASSEN” van vroeger
welbekend, en in de rubriek „UIT VEEL BEWOGEN DAGEN”
vertelt hij er op zijn eigen boeiende wijze van zijn herinneringen
uit de dagen der revolutie in Duitschland.

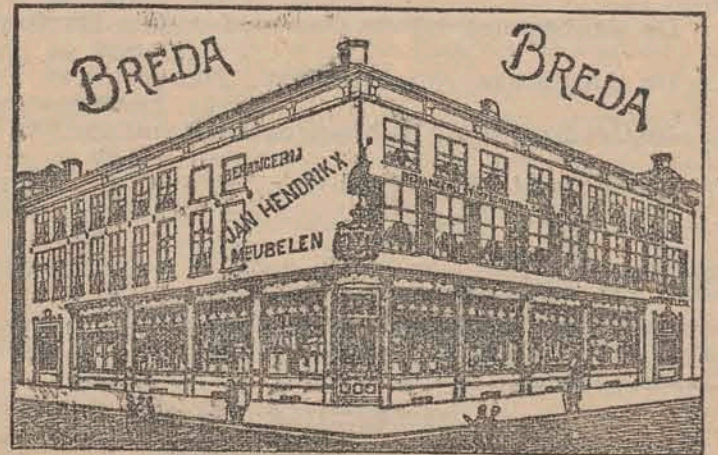
Voor den tekst hebben vele schrijvers van naam hun mede-
werking gegeven, o. w. HERMAN MIDDENDORP, THÉRÈSE HOVEN,
CHARLES KRIENEN etc.

Proefnummers met fraaien omslag in kleuren zijn te verkrijgen
aan alle kiosken en aan het bureau:
PRINSESTRAAT 47 — DEN HAAG.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26 'S-GRAVENHAGE

Voor het a.s. BADSEIZOEN

brenge wij wederom een **pracht-collectie** in
Badcostuums voor heeren, dames en kinderen
Badmantels-gummi-Badmutsen in groote verscheidenheid
Badhanddoeken - Schoenen - Matten
Badzeep en Badzouten

Brengt een bezoek aan „Boeatan
Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag
**Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen**

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg